

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

De versie Lissabon van het Unieverdrag van Parijs en de verbeterde bescherming van ingevoerde tekeningen en modellen in België

1. Het bekende « Unieverdrag van Parijs tot bescherming van de Industriële Eigendom » is laatst herzien geworden tijdens een Diplomatieke Conferentie gehouden te Lissabon en afgesloten op 31 oktober 1958 ⁽¹⁾.

De nieuwe versie werd voor België goedgekeurd bij de wet van 27 april 1965.

Reeds meerdere jaren zijn aldus verlopen sinds een der basisteksten van het octrooi-, merken-, modellen- en mededingingsrecht in een nieuw kleedje werd gestoken. Toch blijven de besprekingen eerder schaars ⁽²⁾.

Dat dit gemis aan belangstelling vooral vanwege de Belgische rechtsleer ongerechtvaardigd is moge uit deze bijdrage blijken. Een der grote twistpunten van het Modellenrecht, opgeroepen door het uitvaardigen van het K.B. nr. 91 dd° 29 januari 1935, is inderdaad door de verjongde verdragsbepalingen uit de weg geruimd.

I. Wederkerigheidsregel en assimilatiebeginsel in het Modellenrecht

2. Men weet dat, enkele luttel aanpassingen niet te na gesproken ⁽³⁾, het voormelde K.B. nr. 91 alle tekeningen en modellen van nijverheid ondergebracht heeft bij het Auteursrecht. Daardoor is, samen met alle andere bepalingen van de wet van 22 maart 1886, op dit terrein ook toepasselijk geworden het art. 38 luidend als volgt :

« De vreemdelingen genieten in België de door deze wet gewaarborgde rechten zonder dat deze rechten, voor wat hen betreft, een langere duur mogen hebben dan die bepaald in de Belgische wet. Wanneer echter deze rechten in hun eigen land vroeger verstrijken, zullen zij op hetzelfde ogenblik ophouden in België te bestaan. »

Bovendien, wanneer vastgesteld wordt dat Belgische auteurs in een vreemd land een mindere bescherming bekomen, zullen de ingezetenen van dit land slechts in dezelfde mate de beschikkingen van de huidige wet kunnen inroepen voor hun werken verschenen in het buitenland ».

3. België heeft echter ook meerdere Verdragen afgesloten die spreken over tekeningen, modellen en toegepaste kunst. Daarbij wordt aan bepaalde categorieën vreemdelingen een behandeling toegezegd, die doorgaans gunstiger is dan deze van art. 38 der nationale wet.

Zo hebben wij in de eerste plaats de « Conventie van Bern voor de Bescherming van Letterkundige en Kunstwerken », waarvan de jongste versie (Brussel) goedgekeurd werd bij wet van 26 juni 1951. Daar vindt men in art. 7, cijfer 3 de regel terug volgens dewelke de Belgische beschermingsduur evenredig verkort zal worden telkens het nationale recht van het land, waarvan de betrokken vreemdeling afhangt, in dit opzicht minder vrijgevig is dan het onze. Maar van de reciprociteit naar de omvang der wederzijdse beschermingsstelsels, zoals deze opgelegd wordt door de tweede alinea van ons art. 28, is nu geen sprake meer. Buiten het bepaalde in art. 7, cijfer 3, is er volkomen gelijkstelling van vreemdeling en Belg ⁽⁴⁾.

Zulks wil wel niet zeggen dat in het systeem van Bern de materiële wederkerigheid volledig heeft afgedaan. Er is nl. nog steeds één geval waarin die onvermijdelijk door de vergelijking der wederzijdse duurtijden terug wordt binnengeloodst. Zo het land waarvan de betrokken vreemdeling afhangt aan een bepaalde soort tekeningen en modellen hogeenaamd geen bescherming verleent is er voor diezelfde tekeningen en modellen ook in België geen conventierechtelijke beveiliging meer. Beschermingsduur nul in het land van oorsprong is tevens beschermingsduur nul in België. Het is alleen waar het vreemde land dan toch minstens iets ten behoeve van de Belgische tekeningen en modellen wil doen dat ieder afwegen van de wederzijdse waarde der nationale stelsels overbodig wordt. De vreemdeling heeft dan recht op de Belgische behandeling voor de beschermingsduur die hij in het land van oorsprong geniet ook al bekomt hij daardoor misschien een heel wat bredere exclusiviteit in België dan in het land waar zijn schepping thuis hoort.

4. Het zoëven beschreven stelsel van Bern vinden we, in de grote trekken althans en tussen andere partners, terug in de « Wereldconventie van Genève over het Auteursrecht » (goedkeuringswet 20 april 1960). Het beginsel der gelijkstelling tussen verdragsonderhorigen en Belgen volgt uit art. 2. De herleiding van de duur der bescherming tot deze van het land van oorsprong vindt men in art. 4, cijfer 4.

Art. 4, cijfer 3, legt weliswaar voor de werken van toe-

gepaste kunst een minimumduur op van 10 jaar. Aan de plaats van dit voorschrift, dat de wederkerigheidsregel van cijfer 4 voorafgaat, is echter duidelijk te merken dat deze laatste als uitzonderingsbepaling de voorrang moet krijgen telkens het land van oorsprong blijkt op het eigen grondgebied het beginsel der 10 jaar in de wind te hebben geslagen ⁽⁵⁾.

5. In een totaal nieuwe sfeer komen wij terecht wanneer wij de tekst van het Unieverdrag van Parijs ter hand nemen. Hier vinden wij inderdaad geen loutere verzachting meer van art. 38 der Auteurswet. Het is de ganse bepaling, die met één pennetrek wordt doorgehaald. Art. 2 verkondigt, zonder verder nog te worden tegengesproken, de volkomen gelijkstelling van de Unionisten met de Belgen.

Dit is wel de meest treffende eigenaardigheid van het systeem, dat te Parijs in 1883 in het leven werd geroepen. Van het traditionele wederkerigheidsbeginsel werd afgezien in de overtuiging dat té grote verschillen tussen wat het ene land te bieden had en het andere land niettemin bereid bleef te geven, op de duur toch tot een doorsnee-gelijkwaardigheid van de industriële eigendom over de ganse Unie zou leiden.

Grootmoedige visie, die helemaal niet roekeloos is gebleken. Meerdere landen, die als partners werden aanvaard toen zij op gewichtige terreinen zoals de uitvindingen bv. noch aan de eigen onderhorigen noch aan de vreemdelingen enig voorrecht verleenden (en dit alhoewel hun ondernemers elders als Unionisten oktrooien konden gaan nemen ten nadele van de plaatselijke industrie) kwamen er inderdaad na enkele jaren toe het goede voorbeeld te volgen. Ook bij hen kwam de nodige wetgeving tot stand.

Grootmoedige visie, die ook niet uitgebloeid kan voorkomen. Men merkt inderdaad hoe, eenmaal tot de kring der Unielanden toegelaten, iedere Lid-Staat onvermijdelijk mede betrokken wordt in het werk van de geregelde Herzieningsconferenties waaruit reeds zoveel nieuwe clausules zijn voortgesproken die, ter aanvulling van het assimilatiebeginsel, eigen Unierecht hebben gebracht ter bepaling van de inhoud zelf der overal te verlenen bescherming ⁽⁶⁾.

II. De verwerping van het onbeperkte assimilatiebeginsel door Cass. 20.12.1954.

6. De tegenstelling tussen de hoofdbeginselen van enerzijds Bern en Genève en anderzijds Parijs verklaart natuurlijk het belang dat de onderhorigen van de Unie tot Bescherming van de Industriële Eigendom hechten aan de toepasselijkheid van juist « hun » Unieverdrag op tekeningen en modellen, los van de vraag of zij wellicht wegens het toetreden van hun land tot een der andere Conventies ook daar enige baat zouden kunnen vinden. Alleen dit Verdrag waarborgt hun immers een onvoorwaardelijke aanspraak op de voordelen van het K.B. nr. 91 (en met name op de lange beschermingsduur van minstens vijftig jaar) zonder dat zij zich verder nog hoeven te bekommeren over het afwegen van de eigen nationale wetgeving ten overstaan van de Belgische.

Vandaar ook het misnoegen dat in dezelfde kringen ontstond toen, nu dertien jaar geleden, plots de donderslag viel van het arrest *Cass. 20 dec. 1954* (Pas. 1955, I, 396).

Door ons Hoogste Gerechtshof werd toen koudweg verklaard dat, vermits het K.B. nr. 91 voor de bescherming van tekeningen en modellen was gaan verwijzen naar het Auteursrecht, de aard zelf van deze scheppingen moest geacht worden te zijn gewijzigd. Als « kunstwer-

ken » konden zij niet meer vallen onder het Unieverdrag van Parijs, dat alleen maar voor « industriële eigendom » was bedoeld. Voor hen moest men uitkijken naar de speciaal voor « kunstwerken » tot stand gebrachte Conventies. Vandaar dat tekeningen en modellen waarvan het land van oorsprong wel van de Unie voor de Bescherming van de Industriële Eigendom maar niet van enige door België medeondertekende auteursrechtelijke Conventie deel uitmaakte, het wederkerigheidsvereiste van art. 38 der wet van 1886 onverbiddelijk moesten ondergaan. Zo de Belgen in bedoeld land geen bescherming vonden voor hun creaties dan kon ook de betrokken vreemdeling ten onzent geen beveiliging tegen het namaken van zijn modellen verwachten.

7. Op de motivering van het arrest gaan wij niet nader in.

Al wat ertegen ingebracht kon worden is inderdaad reeds geschreven geweest in de talrijke, meestal afkeurende bijdragen, die daarover zijn gepubliceerd ⁽⁷⁾. Waar het nu veler op aankomt is aan te tonen hoe, zelfs in de veronderstelling dat de in cassatie aangewezen en door de feitenrechters ⁽⁸⁾ sindsdien gevolgde weg in de jaren 1935-1965 de juiste was, in ieder geval thans nieuwe omstandigheden en andere oplossingen komen opdringen. De nieuwe gegevens zijn de herziening van de tekst van het Unieverdrag van Parijs te Lissabon op 31 oktober 1958 en de goedkeuring van de nieuwe versie bij wet van 27 april 1965.

III. De reactie : het nieuwe art. 5 quinquies van het Unieverdrag.

8. Maar wat vinden wij in de actuele teksten nu juist als afwijking tegenover het verleden ?

Veel meer dan het blote feit dat het Unieverdrag met zijn vermelding van tekeningen en modellen als voorwerp van bescherming (art. 1, cijfer 2) opnieuw door België is onderschreven en goedgekeurd op data, die jonger zijn dan deze van het K.B. nr. 91.

Het lijkt niet overbodig daar van meet af aan de nadruk op te leggen ten einde alvast iedere opwerping gesteund op *Appel Luik 10.11.1954* (Ing. Cons. 1955, p. 185) te voorkomen.

In deze zaak werd inderdaad reeds het argument behandeld dat het uitsloten van het Modellenrecht na enkele jaren zou zijn herroepen vermits de afscheiding zich in 1935 zou hebben voorgedaan ten overstaan van de toen geldige versie Den Haag en niet van de latere versie Londen van het Unieverdrag. Deze laatste werd door de Belgische Wetgever pas in 1939 goedgekeurd met opnieuw tal van artikels over tekeningen en modellen in het raam van de industriële eigendom. In die omstandigheden, zo werd er gepleit, diende men minstens aan te nemen dat België bij wet van 2 juni 1939 er in toegestemd had het Modellenrecht voor de vreemdelingen toch weer open te stellen in de voorwaarden van weleer. Voorzeker, de verwijzing van het K.B. nr. 91 naar het Auteursrecht bleef gelden, maar louter als een technische kneep, die het afschrijven van de oude teksten in het raam ener afzonderlijke Modellenwet had doen besparen. Zulke methode kon de Unionisten van Parijs niet beletten deze zelfde teksten in te roepen zoals de Belgen met wie zij krachtens art. 2 Unieverdrag op gelijke voet stonden.

Het Hof te Luik heeft deze argumentatie verworpen onder betoog dat de goedkeuringswet van 2 juni 1939 in zo algemene termen was gesteld dat men er niet voldoende duidelijk de wil van de wetgever kon uit afleiden aan de wetswijziging van 1935 te tornen. Helemaal ongegrond kan men die considerans niet noemen. Men moet

immers bedenken dat de versie Londen van het Unieverdrag weliswaar pas in 1939 werd goedgekeurd maar dat het toch ging om een internationale Overeenkomst van oudere datum dan het K.B. nr. 91 van 29-1-1935 (de Confrontatie werd besloten op 2 juni 1934). Bovendien bevatte deze versie Londen ook geen enkele *verplichting* voor de verdragsluitende Staten om de tekeningen en modellen ieder voor zich nationaal te beschermen. Men was op dit terrein nog altijd aan de oorspronkelijke methode van het Unieverdrag toe: assimilatiebeginsel in de hoop dat geen Staat ten achter zou blijven om aan dit principe vrijwillig een daadwerkelijke inhoud te geven (Zie hoger randnr. 5).

9. Kunnen wij aldus de uitspraak van Luik op dit punt begrijpen dan moeten wij echter aanstippen dat het arrest zijn tijd niet vermag te overleven. Wat in 1954 nog ontbrak om de stelling van een alleszins afschaffen der uitstotende werking van het K.B. nr. 91 te staven is inderdaad in 1967 aanwezig. Nu bestaat er een uitdrukkelijke tekst waardoor België verklaart dat tekeningen en modellen op zijn grondgebied als industriële eigendom onder Uniebescherming staan. Het is het nieuwe artikel 5 quinquies der versie Lissabon van het Unieverdrag waarvan de inhoud luidt als volgt:

« *Tekeningen en modellen van nijverheid zullen in alle landen der Unie beschermd worden* ».

Ditmaal is er dus geen uitkomen meer aan. Het Verdrag maakt een einde aan het vroegere beroep op eenieders goede wil. Voortaan stelt het zelf de regel: overal bescherming en (vanzelfsprekend vermits het om een Verdrag over Industriële Eigendom gaat) bescherming ten titel van Industriële Eigendom.

Verder gaat het Verdrag echter niet. Ieder land blijft vrij de gestelde rechtsregel min of meer uit te bouwen of zelfs — zoals België dit reeds in 1935 deed — voor die uitbouw inspiratie te zoeken in een andere wet, waarnaar dan bondigheidshalve wordt verwezen. Vast staat echter dat zulke uitbouw geen hinderpaal meer kan inhouden voor de Unionisten van Parijs, die er eveneens het voordeel van opeisen. Ieder obstakel van die aard stuit nu op art. 5 quinquies van het Verdrag en is dan ook sinds 21 augustus 1965, datum van inwerkingtreden van de versie Lissabon in België, van rechtswege uit de weg geruimd.

10. Zullen er rondom deze oplossing nog achterhoedegevechten geleverd worden onder voorwendsel dat art. 5 quinquies geen onmiddellijk werkend voorschrift zou inhouden? Vooralsnog zou dan alleen de Belgische Staat gebonden zijn totdat ook internrechtelijk het K.B. nr. 91 zou zijn gewijzigd.

Na het precedent van het arrest *Raad van State 9 mei 1958* (J.T. 1958, p.511) dat tot de onmiddellijke toepassing van art. 5 Unieverdrag (versie Londen) heeft besloten, kan men zich redelijkerwijs aan een uitblijven van zulk verdragingsmanoeuvre verwachten. Het is dan ook slechts ten overvloede dat wij nog even willen wijzen op een tweede nieuwe tekst in het Unieverdrag, waarvan de weerslag terzake beslissend mag worden genoemd.

Luidens het tweede lid van art 17 is het inderdaad « *wel verstaan dat op het ogenblik van nederlegging van de akte van bekrachtiging of toetreding uit naam van een land, dit land overeenkomstig zijn binnenlandse wetgeving in staat is aan de bepalingen van dit Verdrag uitvoerig te geven* ».

Deze nieuwe alinea maakt van iedere bekrachtiging of toetreding een officiële aankondiging door de toetredende Staat dat zijn op dat ogenblik bestaande wetge-

ving bij machte is om alle verdragsbepalingen (en dus ook art. 5 quinquies) hun volle uitwerking te verzeke- ren⁽⁹⁾. Welnu, zulke toetreding heeft België op 21 juli 1965 betekend (Stbl. 12-8-1965, p. 9545). Er kan dus niet ontkend worden dat een plechtige verklaring het onmiddellijk inwerken van art. 5 quinquies op het Belgische Modellenrecht heeft bevestigd.

Toen zij aldus — na machtiging door de Wetgever — optrad, heeft de Regering overigens geen uitzonderlijke interpretatie van de verdragstekst gehuldigd. Reeds vroeger had een gezaghebbende rechtsleer art. 5 quinquies als *self-executing* voorgesteld (Bodenhausen, *De Diplomatieke Conferentie te Lissabon* in Bijblad Industriële Eigendom, Octrooiraad, Den Haag, 1959, p. 71 sub V, in fine).

IV. *Besluit: herstel van de onvoorwaardelijke assimilatie voor alle beschermelingen van de Unie van Parijs*

11. De toestand blijkt dus zeer duidelijk te zijn. De oude discussies over de consideransen van *Cass. 20-12-1954* hebben alle actuele waarde verloren.

Het is het probleem zelf dat in zijn gegevens grondig werd gewijzigd.

Geen beschermeling van het Unieverdrag van Parijs zal zich voortaan nog moeten inspannen om de toepasbaarheid van een der Auteursrechtelijke Verdragen op zijn tekeningen en modellen in België te bewijzen.

Evenmin zal de rechter nog tot kiese vergelijkingen tussen Belgische en vreemde beschermingssystemen op dit stuk worden genoopt.

Alles is teruggebracht tot de traditionele regel van Industriële Eigendom, die in het vreemdelingenrecht van de tekeningen en modellen slechts tijdelijk verstoord is geweest. De Unionist van Parijs geniet in ons land zonder enig wederkerigheidsvereiste naar omvang of duur der bescherming, van hetzelfde statuut als de Belgen.

12. Deze uiteenzetting ware niet volledig indien zij stilzwijgend de moeilijkheid voorbijging, die verband houdt met de vertragung waarmede de achtereenvolgende herzieningen van het Unieverdrag door sommige Unielanden worden bekrachtigd⁽¹⁰⁾.

O.i. kunnen deze verschillen in de verhoudingen tussen de Staten niet voor gevolg hebben dat sommige onderhorigen van de Unie wel en andere niet van de herstellende tekeningen- en modellenbescherming zouden kunnen genieten. Het nieuwe art. 5 quinquies ligt binnen het bereik van alle Unionisten, ook van deze die afhangen van een Unieland dat het nog houdt bij een der vorige versies van het Verdrag. Krachtens art. 2 der goedkeuringswet is immers de versie Lissabon (voor zover haar teksten zich daartoe lenen), ook *intern recht* geworden voor de Belgen onder elkaar. Via de assimilatieregels van het steeds oude art. 2 van het Verdrag kunnen dienvolgens ook de onderhorigen van achtergebleven Unielanden het voordeel van de jongste teksten opeisen⁽¹¹⁾.

Te noteren valt de nadruk, die hierbij gelegd wordt op het omzetten van de verdragsteksten in *intern recht*. Het is inderdaad deze uitwerking van art. 2 der goedkeuringswet⁽¹²⁾ welke de voorgestelde redenering onttrekt aan eventuele bezwaren op grond van de cijfers 3 tot 6 van art. 18 der versie Lissabon. Laatgenoemde teksten betreffen uitsluitend het Verdrag als dusdanig en niet de gelijkkluidende voorschriften, die de Belgische wetgever eigenmachtig en voor eigen onderhorigen door middel van de technische kneep ener globale verwijzing heeft uitgevaardigd.

Aan de algemene draagwijdte van onze conclusies onder het vorige randnummer hoeft dus niets te worden afgedaan. De bescherming van tekeningen en modellen in

het raam der Unie van Parijs is opnieuw het voornaamste bestanddeel geworden van ons vreemdelingenrecht op dit stuk.

Marcel GOTZEN

(1) De notulen werden in 1963 gepubliceerd door het Internationaal Bureau voor de Bescherming van de Industriële Eigendom te Genève onder de titel «*Actes de la Conférence réunie à Lisbonne du 6 au 31 octobre 1958*».

(2) Zie het congresverslag van Coppieters de Gibson in J.T. 1958, p. 717 v.v., Ing. Cons. 1958, p. 263 v.v.

In het buitenland verschenen meer uitgebreide commentaren waaronder het Duitse congresverslag in G.R.U.R. Ausl. 1959, p. 58 v.v. - het Nederlandse verslag door Prof. Bödenhausen in B.I.E. 1959, p. 69 v.v. alsmede enkele boekwerken waaronder Troller (A.), *Die mehrseitigen völkerrechtlichen Verträge im internationalen gewerblichen Rechtsschutz und Urheberrecht*, Basel, 1965 - Miosga (W.) *Internationaler Marken- und Herkunftsschutz*, München, 1967.

(3) Eigen berekening voor de geldigheidsduur van het recht ontstaan in hoofde van een rechtspersoon - uitschakeling van het volgrecht der wet van 25 juni 1921 - behoud van de mogelijkheid tot het verrichten van een vrijwillig depot.

(4) Volgens de letter van art. 2, cijfer 5 Conv. Bern zou men er een andere mening kunnen op nahouden. De door de nationale wetgevers weerhouden bevoegdheid om te beslissen over «*de voorwaarden tot bescherming van deze werken, tekeningen en modellen*» schijnt immers breed genoeg te zijn om ook een onverminderd behoud van het vreemdelingenrecht van art. 38 Auteurswet te bepleiten.

In werkelijkheid laten de kontekst opgeleverd door de tweede zin van art. 2, cijfer 5, alsmede de voorbereidende werken van de Conferentie te Brussel niet toe zo ver te gaan. Wat hier gewettigd wordt is uitsluitend het trekken door de nationale wetgever van een scheidslijn tussen wat hij inzake industriële vormgeving wel als «*kunstwerk*» wil beschermen en wat hij daarentegen buiten het Auteursrecht als een afzonderlijke categorie «*tekeningen en modellen*» wil behandelen zien. Tevens worden de gevolgen bepaald voor het land dat van de voorbehouden bevoegdheid gebruik maakt. Wat aldus uit het nationale raam van het Auteursrecht wordt uitgestoten kan ook elders geen aanspraak, althans niet *jure conventionis*, meer maken op auteursrechtelijke bescherming. Onderscheid kent, de betrokken werken als niet kunst- Ook het land van invoer zal dan, voor zover het zelf dit onderscheid kent, de betrokken werken niet als kunstzinnige tekeningen of modellen behandelen (Furler, *Sur l'interprétation de l'art. 2, al. 5 de la Convention de Berne révisée à Bruxelles in Droit d'Auteur*, Genève, 1951, p. 111 Troller o.c. p. 120; Desbois, *Le Droit d'Auteur en France*, 2e ed., p. 884).

Uit dit alles blijkt dat art. 2, cijfer 5 voor de bescher-

ming van vreemde tekeningen en modellen in België zonder belang is.

Verre van gebruik te maken van het aldaar beschreven soevereiniteitsvoorbehoud heeft ons land bij K.B. nr. 91 juist het tegenovergestelde gedaan. Van vroeger onderscheiden rechtsgebieden zijn thans Modellenrecht en Auteursrecht tot een geheel versmolten. Evenmin kan er aanleiding toe bestaan tegenover enig land dat het onderscheid wel kent de voorziene retorsie toe te passen. Daar in België «*de aan tekeningen en modellen verleende bescherming*», krachtens een speciaal op deze categorie schepingen slaand K.B. nr. 91 juist de bescherming is van het Auteursrecht, brengt de letter zelf van art. 2, cijfer 5, laatste zin mede dat wij de betrokken vreemdelingen geen lot kunnen voorbehouden dat verschillend zou zijn van dit der andere Unionisten van Bern. (Recht, *Droit d'auteur*, p. 150; Delfosse, *La protection en Belgique des dessins et modèles appartenant à des étrangers*, in Ing. Cons. 1962, p. 139; Rb. Brussel, 17 april 1962, Ing. Cons. 1963, p. 294).

De gastvrije houding van België inzake tekeningen en modellen afkomstig van de Unie van Bern is overigens niet nieuw. Reeds onder de versie Rome (goedkeuringswet 16 april 1934) werd dezelfde gedragslijn gevolgd al waren de teksten toen formeel nog heel wat minder bevredigend dan de huidige (Zie Verslag aan de Koning bij K.B. nr. 91; Appel Brussel, 5 juli 1953, Ing. Cons. 1954, p. 21, bv. door Cass. 20 dec. 1954, Ing. Cons. 1955, p. 35, Pas. 1955, 1, 396; Rb. Antwerpen, 30 dec. 1960, Ing. Cons. 1963, p. 285; Rb. Antwerpen, 2 febr. 1963, Ing. Cons. 1963, p. 290).

(5) Delfosse, o.c. p. 143; Bogsch (A.), *Universal copyright convention*, New York 1958, p. 63; Contra: Van Bunnin, *L'incidence en Belgique d'une ratification de la Convention universelle de Genève sur le Droit d'Auteur*, in J.T., 1956, p. 5.

(6) Roubier, *Droit de la propr. ind.*, I, p. 271 en 277-278.

(7) Een overzicht van de discussie met de nodige referenties vindt men in het hoger geciteerde artikel van Delfosse. Zie ook Dassesse (J.), *La protection des arts appliqués à l'industrie en droit belge*, Rev. dr. int. et dr. comp. 1962, p. 258.

(8) Appel Luik, 10.11.54, Ing. Cons. 1955, p. 185 en 1956, p. 16; Rb. Antwerpen, 2.2.63, Ing. Cons. 1963, p. 290; Rb. Brussel, 17.4.62, Ing. Cons. 1963, p. 294; Rb. Kortrijk, 8.1.59, R.W. 1958/59, kol. 1308 - Zie ook bij Delfosse, o.c., p. 127, noot 2; Van Hecke in T.P.R. 1965, o.c. p. 238.

(9) Bodenhausen in B.I.E. 1959, p. 72; Miosga, o.c. p. 138.

(10) De stand van zaken wordt jaarlijks aangegeven in het januarinumnummer van *La Propriété Industrielle*, tijdschrift van het Internationaal Bureau voor de Bescherming van de Industriële Eigendom te Genève.

(11) Vgl. Gaspar, *Le principe conventionnel de l'assimilation de l'étranger unioniste au national* in Ing. Cons. 1949, p. 198; Recht, *Droit d'auteur*, p. 187.

(12) Troller o.c. p. 37; Miosga o.c. p. 18; Beier, *Die gemeenschappelijke Benützung von Warenzeichen in Die Warenzeichenlizenz*, München, 1963, p. 579.

RECHTSPRAAK

HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

15 maart 1967

Zaken 8 - 9 - 10 - 11 / 66

Voorzitter : A. Trabucchi

Rechters : A. Donner, R. Lecourt (Rapporteur), R. Monaco en W. Strauss.

Advocaat-generaal : K. Roemer.

Advocaten : Mrs. Marcel Grégoire, A. Servais, J. Mertens de Wilmars, J.J.A. Ellis, H. Hellmann, K. Pfeiffer en W. von Simson. Agenten : J. Thiesing, G. de Tallec en R.C. Fischer.

Europees kartelrecht. — Aangemelde overeenkomsten. — Mededeling ingevolge artikel 15 lid 6 van verordening nr. 17. — Bestrijdbare beschikking. — Motiveringsplicht.

Het beroep strekt tot nietigverklaring van de op 3 janua-

ri 1966 door de Directeur-Generaal van de Mededinging van de E.E.G. tot de onderscheiden verzoeksters gerichte — als beschikkingen te beschouwen — mededelingen betreffende de toepasselijkheid van artikel 85 van het E.E.G.-verdrag op de in 1956 door verzoekers gesloten overeenkomst, genaamd «*Noordwijks Cement Akkoord*».

Overeenkomsten zoals bedoeld in artikel 85 lid 1 van het Verdrag en ten gunste waarvan de betrokkenen een beroep willen doen op artikel 85 lid 3, moesten — indien het zg. «*oude kartels*» betrof — aangemeld worden voor 1 november 1962 (Verordening nr. 17 artikel 5).

Geen geldboeten kunnen door de Commissie E.E.G. worden opgelegd voor gedragingen welke plaats hebben in verband met aangemelde overeenkomsten voordat de Commissie, bij wijze van beschikking, een uitspraak heeft gedaan over de vraag of die overeenkomsten, alhoewel vallende onder artikel 85 lid 1, niet mogen genieten van de ontheffing van verbod krach-

tens het artikel 83 lid 3 (Verordening nr. 17 artikel 15 lid 5).

De tussentijdse impunitie neemt echter een einde zodra de Commissie de betrokken ondernemingen heeft medegedeeld dat zij, na een voorlopig onderzoek, van oordeel is dat de betrokken overeenkomsten onder artikel 85 lid 1 van het Verdrag vallen en dat toepassing van artikel 85 lid 3 niet gerechtvaardigd is. In dat geval zullen, ter gelegenheid van de uiteindelijke uitspraak, voor die tussentijdse periode wel — met terugwerkende kracht — geldboeten kunnen worden opgelegd (Verordening nr. 17 artikel 15 lid 6).

De mededeling ex artikel 15 lid 6 vormt geen advies in de zin van het laatste lid van artikel 189 van het Verdrag, doch wel een beschikking in de zin van het voorlaatste lid van diezelfde bepaling. Zij is derhalve een voor het Hof van Justitie bestrijdbare handeling in de zin van artikel 173 van het Verdrag. Zij moet tevens aan al de formele en materiële legaliteitsvoorwaarden van een beschikking voldoen en o.a. behoorlijk met redenen omkleed zijn.

Is niet behoorlijk gemotiveerd de mededeling die geen inzicht verschaft in de beweegredenen welke tot toepassing van het artikel 15 lid 6 van Verordening nr. 17 hebben geleid.

N.V. Cimenteries C.B.R. en consoorten (8/66), N.V. CEMIJ; N.V. ENCI (10/66), Alsen'sche Portland Cement Fabrieken K.G. en consoorten t./ Commissie van Europese Economische Gemeenschap.

Ten aanzien van de feiten en het recht

I.- Overzicht der feiten

Overwegende dat op 6 juli 1956 door 74 ondernemingen (te weten : 44 Duitse, 28 Belgische en 2 Nederlandse ondernemingen) het zogenaamd « Noordwijks Cement Accoord » (N.A.C.) is gesloten ;

dat deze overeenkomst voor cement en klinker een marktverdeling door vaststelling van leveringsquota inhield benevens clausules betreffende oprichting van nieuwe cementfabrieken, de collectieve vaststelling van prijzen en verkoopsvoorwaarden, exclusieve verplichtingen tot levering en afname en voorts bepaalde uitvoerverboden ;

dat laatstbedoelde onderwerpen nader zijn geregeld in een later tussen de gezamenlijke aan het accoord deelnemende ondernemingen en de betrokken handelsorganisatie gesloten — doch in dit geding niet terzake doende — overeenkomst ;

dat het accoord op 31 oktober 1962 ingevolge Verordening nr. 17 door middel van een formulier B bij de E.E.G. is aangemeld ;

dat de deelnemende ondernemingen op 8 april 1965 al dan niet rechtstreeks een door het Commissie-lid van der Groeben getekend schrijven ontvingen, waarin er op werd gewezen dat het niet als een mededeling in de zin van artikel 15, § 6, van Verordening nr. 17 moest worden beschouwd en voorts onder meer ter kennis van betrokkenen werd gebracht, dat de aangemelde overeenkomst waarschijnlijk onder artikel 85, lid 1, viel zodat vrijstelling ingevolge lid 3 niet zou kunnen worden verleend ;

dat in de brief in overweging werd gegeven een aantal clausules te laten vallen en de ondernemingen werd verzocht zich omtrent deze suggestie uit te laten ;

dat op verzoek der ondernemingen tussen hun vertegenwoordigers en ambtenaren van de Commissie verschillende vergaderingen zijn gehouden en brieven zijn gewisseld ;

dat ook op 11 juni 1965 een bespreking plaatsvond, doch dat betrokkenen het achteraf niet eens zijn om-

trent de consequenties voor de geldigheid der aangemelde overeenkomst welke ingevolge het gevoerde overleg aan het aanbrengen van bepaalde voorgestelde wijzigingen zouden worden verbonden ;

dat de Commissie op 14 december 1965 besloot met gebruikmaking van de schriftelijke procedure tot de aan het accoord deelnemende partijen een mededeling als bedoeld in artikel 15, § 6, van Verordening n° 17 te richten ;

dat de Commissie in verband hiermede de voorzitter van de werkgroep Mededinging, de heer von der Groeben, heeft gemachtigd de Directeur-Generaal Mededinging opdracht tot ondertekening en verzending der mededeling te geven ;

dat de Directeur-Generaal Mededinging op 3 januari 1966 een aangetekende brief verzond, waarin de litigieuze overeenkomst wordt omschreven en die met de navolgende alinea's wordt besloten :

« De Commissie heeft de overeenkomst aan een voorlopig onderzoek onderworpen. Zij is tot de conclusie gekomen dat de voorwaarden voor artikel 85, lid 1., van het Verdrag zijn vervuld en een toepassing van artikel 85, lid 3, op de overeenkomst zoals deze is aangemeld niet gerechtvaardigd is ;

Zij deelt U dit mede overeenkomstig artikel 15, lid 6, van Verordening n° 17 (eerste Verordening over de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag, van 6 februari 1962, *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* n° 13, blz. 204 e.v.).

De Commissie vestigt er Uw aandacht op dat de regeling van artikel 15, lid 5, van Verordening n° 17, overeenkomstig welke de aangemelde overeenkomst voorlopig is vrijgesteld van de bepaling inzake geldboeten van artikel 15, lid 2a, van deze Verordening, vanaf het tijdstip van ontvangst van deze mededeling niet meer van toepassing is op bovengenoemde overeenkomst.

Ik verzoek u, mij binnen 6 weken na ontvangst van deze brief te willen mededelen of u een einde hebt gemaakt aan de toepassing van de overeenkomst ;

dat tegen deze mededeling de — ingevolge beschikking van het Hof van Justitie d.d. 4 mei 1966 gevoegd behandelde — beroepen zijn gericht ;

II.- Conclusies van partijen

Overwegende dat *verzoeksters* in de zaak 8/66 hebben geconcludeerd dat het den Hove behage :

- « 1 — het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren ;
- 2 — de beschikking van 3 januari 1966 in al haar onderdelen nietig te verklaren ;
- 3 — verweerster in de kosten te verwijzen » ;

dat *verzoeksters* in de zaken 9 en 10/66 hebben geconcludeerd dat het den Hove behage :

« primair :

de in de brief vervatte beschikking nietig te verklaren ;

subsidiar :

artikel 14, lid 6, van 's Raads Verordening n° 17 niet toepasselijk en dienvolgens de in de brief van 3 januari 1966 vervatte handeling nietig te verklaren ;

meer subsidiair :

in elk geval de in de brief van 3 januari 1966 vervatte handeling nietig te verklaren en verweerster in de kosten te veroordelen » ;

Overwegende dat *verzoekster* in de zaak 11/66 hebben geconcludeerd dat het den Hove behage :

« 1) de beschikkingen van de Commissie van 3 januari 1966, betreffende een mededeling krachtens artikel 15, lid 6, van Verordening n° 17/62 (N° IV/A-00581), gedaan aan partijen bij het « Noordwijks Cement Accoord » nietig te verklaren ;

2) verweerster in de kosten te verwijzen » ;

dat *verweerster* in de gevoegde zaken heeft geconcludeerd voor antwoord dat het den Hove behage :

« — de beroepen als niet-ontvankelijk, althans ongegrond, te verwerpen ;

— verzoekster in de kosten te verwijzen » ;

Overwegende dat *verzoeksters* bij repliek hun posita hebben gehandhaafd, terwijl verzoeksters in de zaak 8/66 het Hof voorts subsidiair hebben verzocht :

« Vooraf te willen gelasten, dat zal worden overgegaan tot een der beide in de paragrafen 36 en 37 dezer conclusie bedoelde verhoren » (betreffende aard en strekking van de vóór 3 januari 1966 gehouden besprekingen) ;

dat *verweerster*, duplicerende, in de gevoegde zaken heeft « voorgesteld », dat « de Directeur R. Jaume als getuige zal worden gedagvaard » ;

III.- Schema van de middelen en argumenten van partijen

Ten aanzien van het recht

Overwegende dat gezien de aanmelding door verzoeksters van de overeenkomst van 6 juli 1956, aangeduid als het « Noordwijks Cement Accoord », bij de Commissie van de E.E.G., deze blijkens het proces-verbaal van haar 343e zitting op 14 december 1965 het volgende heeft besloten : « tot de ondernemingen welke deelnemen aan de onder nummer IV/A 00581 bij de Commissie ingeschreven overeenkomst zal een mededeling ingevolge artikel 15, lid 6, van Verordening nr. 17 worden gericht ; de voorzitter van de Werkgroep « Mededinging » is gemachtigd de mededelingen door de Directeur-Generaal « Mededinging » te doen verzenden » ;

dat de Directeur-Generaal « Mededinging » ter uitvoering hiervan op 3 januari 1966 tot de ondernemingen een aangetekende brief met ontvangstbevestiging heeft gericht, blijkens welke de Commissie hen na voorlopig onderzoek mededeelt « dat de regeling van artikel 15, lid 5, van Verordening nr. 17 overeenkomstig welke de aangemelde overeenkomst voorlopig is vrijgesteld van de bepaling inzake geldboeten van artikel 15, lid 2a, van deze Verordening, vanaf het tijdstip van ontvangst van deze mededeling niet meer van toepassing is op bovengenoemde overeenkomst » ;

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Overwegende dat de Commissie ten aanzien van de door de ondernemingen ingestelde beroepen een exceptie van niet-ontvankelijkheid opwerpt, aanvoerend dat zij slechts een eenvoudige mededeling heeft doen uitgaan, doch niet een beschikking in de zin van artikel 189 van het Verdrag en dat artikel 15, lid 6, van Verordening nr. 17 geen enkele rechtshandeling van zodanige aard zou voorzien ;

Overwegende dat Verordening nr. 17, op grond waarvan de rechtshandeling van 14 december 1965 is gedaan, de Commissie machtigt tot het opleggen van geldboeten aan een onderneming welke opzettelijk of uit onachtzaamheid inbreuk maakt op artikel 85, lid 1, van het Verdrag ;

dat echter op grond van artikel 15, lid 5, de ondernemingen, die hun overeenkomst hebben aangemeld en welker gedragingen blijven binnen de grenzen in deze aanmelding voorzien, van oplegging van geldboeten als voormeld zijn gevrijwaard ;

dat ten slotte artikel 15, lid 6, de Commissie toestaat voormelde vrijwaring op te heffen, wanneer zij na een voorlopig onderzoek van oordeel is, dat de overeenkomst onder artikel 85, lid 1, van het Verdrag valt en dat toepassing van artikel 85, lid 3, niet gerechtvaardigd is ;

Overwegende dat ten gevolge van de handeling van 14 december 1965 en 3 januari 1966 de ondernemingen aan het uit artikel 15, lid 5, voortvloeiende stelsel van vrijwaring worden onttrokken en daarentegen met toepassing van de regel van artikel 15, lid 2, worden bedreigd ;

dat deze maatregel hen heeft beroofd van de gunstige rechtspositie, welke artikel 15, lid 5, aan aanmelding van de overeenkomst verbindt, en hen blootstelt aan een mogelijk ernstig geldelijk nadeel ;

dat deze maatregel, door hun rechtspositie aanmerkelijk te wijzigen, derhalve de belangen der ondernemingen heeft aangetast ;

dat de omstreden rechtshandeling, waarbij de Commissie ongetwijfeld een maatregel heeft getroffen met voor de belangen der ondernemingen ongunstig en voor hen verbindend rechtsgevolg dan ook niet een eenvoudige mededeling doch een beschikking vormt ;

dat mogelijke twijfel omtrent de regelmatigheid der betekening van genoemd besluit niet van invloed is op het rechtskarakter daarvan en evenmin aan de ontvankelijkheid van het beroep kan afdoen ;

Overwegende dat voorts moet worden nagegaan of aan de beide, uit hoofde onderscheidenlijk van artikel 85, lid 1, en artikel 85, lid 3, van het Verdrag door artikel 15, lid 6, der Verordening gestelde voorwaarden, anders dan door het nemen van een beschikking zuo kunnen worden voldaan ;

Overwegende dat om de overeenkomst te kunnen onttrekken aan de bij artikel 15, lid 5, der Verordening nr. 17 voorziene vrijwaring, de Commissie blijkens artikel 15, lid 6, in de eerste plaats moet oordelen dat zij onder artikel 85, lid 1, van het Verdrag valt ;

dat zij derhalve de bijzonderheden der overeenkomst heeft te overwegen, deze aan de bepalingen van artikel 85, lid 1, moet toetsen en behoort vast te stellen dat de onderscheiden elementen van dit verbod in casu aanwezig zijn ;

dat de Commissie ten onrechte betoogt dat de overeenkomst verboden is zonder dat daartoe enige voorafgaande beschikking is vereist ;

dat ook al zijn blijkens artikel 1 der Verordening de overeenkomsten bedoeld in artikel 85, lid 1, van het Verdrag « verboden zonder dat daartoe enige voorafgaande beschikking is vereist », de Commissie desalniettemin zal moeten vaststellen of de haar voorgelegde overeenkomst door artikel 85, lid 1, wordt bestreken en objectief in de termen van deze bepaling valt ;

dat met name de vraag, of de op grond van artikel 5 der Verordening aangemelde overeenkomst de handel tussen de Lid-Staten ongunstig kan beïnvloeden dan wel de mededinging kan verstoren, een onderzoek veronderstelt naar juridische en economische gegevens, welke aanwezigheid slechts kan komen vast te staan uit hoofde van de vaststelling, dat in het onderhavige geval alle elementen vereist door artikel 85, lid 1, zijn verenigd ;

Overwegende dat blijkens genoemd artikel 15, lid 6, de Commissie vervolgens aan belanghebbenden moet mededelen dat zij van oordeel is dat toepassing van artikel 85, lid 3, niet gerechtvaardigd is ;

dat zodanig oordeel der Commissie eveneens berust

op een waardering van feitelijke en juridische gegevens welke lang niet altijd onomstotelijk en onbetwistbaar vast zullen staan ;

dat waar aan de Commissie ten deze een zekere vrijheid van oordelen toekomt, zij te meer verplicht zal zijn om in het raam der toepassing van artikel 15, lid 6, der Verordening tot bepaalde beslissingen te komen, alvorens te kunnen verklaren dat de toepassing van artikel 85, lid 3, niet gerechtvaardigd is ;

Overwegende ten slotte dat de toepassing van artikel 15, lid 6, te meer een beschikking in de zin van het Verdrag, en die is onderworpen aan de daarin voorziene waarborgen, vereist, omdat, naar niet is betwist, daarbij in feite de vraag moet worden beantwoord, of men duidelijk met een zo zware schending van het verbod van artikel 85, lid 1, heeft te doen dat een ontheffing krachtens artikel 85, lid 3, uitgesloten moet worden geacht ;

Overwegende dat aan het niet voorkomen van het woord « beschikking » in artikel 15, lid 6, en uit het voorlopig karakter van de bij die bepaling voorziene maatregel, niet mag worden afgeleid dat met een enkele mededeling zou kunnen worden volstaan, te meer daar deze term al evenmin door bedoelde bepaling wordt gebezigd ;

dat in een aangelegenheid die de rechtswaarborgen van particulieren raakt, het stilzwijgen van de wettelijke bepalingen niet mag leiden tot de te hunnen aanzien meest ongunstige uitlegging ;

dat ondanks haar voorlopig karakter de in deze materie door de Commissie getroffen voorziening de afsluiting vormt van een bijzondere rechtsgang, welke zich onderscheidt van die welke, onder toepassing van artikel 19, tot een beslissing in de hoofdzaak kan leiden ;

dat derhalve noch aan het feit dat in artikel 15, lid 6, naar geen der vormen van artikel 189 uitdrukkelijk wordt verwezen noch aan het voorlopig karakter van het onderzoek der Commissie voldoende gronden kunnen worden ontleend om de noodzaak van een beschikking uit te sluiten ;

Overwegende dat eveneens tevergeefs een beroep wordt gedaan op het bestaan van een beroepsrecht der ondernemingen tegen de uitkomst der bij artikel 6 voorziene rechtsgang ;

dat de voorlopige maatregel, indien zij aan ieder rechterlijk toezicht onttrokken ware, de ondernemingen, hoezeer mogelijkwerwijze ook in hun recht staande, slechts de keuze zou laten tussen aanvaarding hetzij van de gevaren van een dreigende boete hetzij van de nadelen ener ontbinding van een overeenkomst, die in beroep nog had kunnen blijken in het geheel niet onder het verbod te vallen ;

dat de dreiging verbonden aan deze maatregel derhalve tot gevolg zal hebben dat de Commissie praktisch nimmer een definitieve beschikking zal behoeven te nemen ;

dat dit feitelijk gevolg in casu niet aan de Commissie is ontgaan ;

dat uiteraard blijkt, dat een schrijven van 7 februari 1966, door de Directeur-Generaal « Mededinging » aan de raadsman der ondernemingen gericht, de ondernemingen, onder verwijzing naar artikel 15, lid 2, reeds heeft uitgenodigd om « eerst te onderzoeken hoe tot ontbinding van het « Noordwijks Cement Accoord » zou kunnen worden overgegaan » ;

Overwegende ten slotte dat de Commissie ten onrechte aanvoert dat de openstelling van beroep tegen toepassing van artikel 15, lid 6, der Verordening de gehele procedure onevenredig zou verzwaren ;

dat dit bezwaar niet zeer overtuigend aandoet in een geval waarin tussen de aanmelding der overeenkomst en de voorlopige maatregel meer dan drie jaar zijn verlo-

pen, en in ieder geval niet kan afdoen aan de onderscheiden rechtswaarborgen, welke, door het Verdrag zelf voorzien, van hoger orde zijn dan verordenende voorschriften ;

dat dan ook aan deze argumenten behoort te worden voorbijgegaan ;

Overwegende dat uit het hiervoor overwogene volgt, dat de rechtshandeling, waarbij de Commissie tot toepassing van artikel 15, lid 6, der Verordening nr. 17 heeft besloten, een beschikking in de zin van artikel 189 van het Verdrag is en moet zijn ;

dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid derhalve dient te worden verworpen ;

Ten principale

Overwegende dat verzoeksters ter ondersteuning van hun beroep onder meer aanvoeren, dat de beschikking niet met redenen is omkleed ;

Overwegende dat blijkens de notulen van de 343e zitting der Commissie, aan de hiervoor vermelde beslissing van 14 december 1965 elke omkleding met redenen ontbreekt ;

dat de brief van 3 januari 1966, waarbij dit besluit ter kennis van belanghebbenden is gebracht, niet meer inhoudt dan een simpele samenvatting der overeenkomst gevolgd door de uitspraak dat de Commissie « tot de conclusie gekomen » is dat artikel 85, lid 1, van het Verdrag toepasselijk is en dat toepassing van artikel 85, lid 1, « niet gerechtvaardigd » is ;

dat het bestreden besluit derhalve geen inzicht verschaft in de beweegredenen welke tot toepassing van artikel 15, lid 6, van de Verordening hebben geleid ;

dat bovendien niet is vast te stellen, of de Commissie op grond van behoorlijke gegevens heeft geoordeeld dat de voorwaarden van artikel 85, lid 1, waren vervuld en dat toepassing van artikel 85, lid 3, niet gerechtvaardigd was ;

dat al mag, met het oog op het voorlopig karakter der voorziening, deze beoordeling in een beknopte motivering worden weergegeven, daarvan desalniettemin in de beschikking zeker moet blijken met een voldoende duidelijkheid om het Hof en alle belanghebbenden in staat te stellen na te gaan of de desbetreffende bepalingen juist zijn toegepast ;

dat de Commissie, naar niet is weersproken, het Verdrag zou schenden door artikel 15, lid 6, der Verordening toe te passen buiten de gevallen waarin de daarvoor gestelde voorwaarden klaarblijkelijk zijn vervuld ;

dat de mogelijkheid ener zodanige schending van het Verdrag motivering dan ook noodzakelijk maakt ten einde de rechter in staat te stellen zijn toezicht op gepaste wijze uit te oefenen ;

dat bovendien de eis dat een duidelijke en ernstige schending van artikel 85, lid 1, wordt vastgesteld deze verplichting zeker niet verzwakt maar haar in tegendeel slechts dringender maakt ;

dat derhalve — afgezien van alle andere middelen, welke thans geen bespreking meer behoeven — de aan de ondernemingen per brief van 3 januari medegedeelde beschikking van 14 december 1965, als niet naar de eis met redenen omkleed, moet worden vernietigd ;

Ten aanzien van de proceskosten

Overwegende dat verweerster in het ongelijk is gesteld ; dat ingevolge artikel 69, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten moet worden verwezen ;

dat de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap tot betaling der kosten moet worden veroordeeld ;

Gezien de stukken ;
 Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur ;
 Gehoord partijen in haar pleidooien ;
 Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal ;
 Gezien het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name de artikelen 85 en 189 ;

Gezien het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap ;

Gezien het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ;

Het Hof van Justitie

rechtdoende,

- 1) Vernietigt de bij schrijven van 3 januari 1966 aan verzoeksters medegedeelde beschikking van 14 december 1965 ;
- 2) Verwijst verweerster in de proceskosten ;
- 3) Wijst af het meer of anders gevorderde.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 17 november 1966.

Voorzitter : M. Moriamé.

Raadsheer-vrslaggever : M. Polet.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat : Mr. Van Ryn.

Bevoegdheid en aanleg. — Hoger beroep van een vonnis waarin de vrederechter zich onbevoegd verklaart. — Art. 8 en 9 bevoegdheidswet. — Art. 473, lid 3 Rv.

Naar aanleiding van een eis die meer dan 25.000 fr. bedroeg had de vrederechter zich onbevoegd verklaard ratione materiae. In hoger beroep besliste de rechtbank van eerste aanleg dat het zonder belang was na te gaan of het geschil al dan niet tot de bevoegdheid van de vrederechter behoorde.

De rechtbank, zitting houdende in hoger beroep, moest onderzoeken of de door de vrederechter aangenomen exceptie van onbevoegdheid gegrond was.

Art. 8 bevoegdheidswet is vreemd aan de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg, in hoger beroep rechtdoende, en art. 473, lid 3 Rv. staat aan de rechtbank van eerste aanleg, waarbij een hoger beroep aanhangig is, slechts toe om als gerecht in eerste instantie ten gronde uitspraak te doen, indien zij de onbevoegdheid van de rechter, die de beroepen beslissing heeft gegeven, vaststelt.

Petteau t./ Leys.

Gelet op het bestreden vonnis, op 27 februari 1963 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van Eerste aanleg te Mons ;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikels 8, 9 van de wet van 25 maart 1976 houdende titel I van het voorafgaand boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, welk artikel 8 gewijzigd is bij artikel 1 van de wet van 15 maart 1932, 16, 82 bis, 454, 473, inzonderheid 473, lid 3, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, welke artikels 16 en 82 respectievelijk gewijzigd zijn bij de artikels 1 en 5 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936 en artikel 473 zoals gewijzigd bij artikel 13 van de voormelde wet van 15 maart 1932, 1134, 1135, 1319, 1320, 1322

van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet, doordat het bestreden vonnis, hoewel het vaststelt dat de rechtbank bevoegd is om van de zaak kennis te nemen, beslist dat het van geen belang is na te gaan of het geschil al dan niet tot de bevoegdheid van de vrederechter behoorde en nalaat over dit punt uitspraak te doen, op grond dat de rechtbank van eerste aanleg krachtens artikel 8 van de wet van 25 maart 1876 kennis neemt van zaken van alle aard, dat de oorspronkelijke verweerders de verwijzing niet vragen en dat eiseres in hoger beroep, opvolgster van de oorspronkelijke eiser, concludeert tot uitspraak ten gronde, wat geregeld wordt in artikel 473, lid 3, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering,

terwijl het hoger beroep tegen het vonnis van onbevoegdheid « ratione materiae », door de vrederechter gegeven en regelmatig voor de rechtbank van eerste aanleg gebracht, hoofdzakelijk de kwestie van de bevoegdheid van de vrederechter aanhangig maakt bij die rechtbank en de rechtbank slechts eerst na uitspraak over dit bij de akte van hoger beroep aangebrachte punt, eventueel zal kunnen kennis nemen van de zaak ten gronde, hetzij als rechter in hoger beroep, door de zaak aan zich te trekken indien hij het vonnis van onbevoegdheid vernietigt, hetzij als rechter in eerste aanleg, indien hij dit vonnis bevestigt ;

terwijl eisers in het onderhavig geval bij hun conclusie uitdrukkelijk de kwestie van de bevoegdheid van de vrederechter aan het oordeel van de rechtbank hadden onderworpen, zij er klaarblijkelijk belang bij hadden dit punt te doen beslissen, daar de keus van het tegen het vonnis van de rechtbank in te stellen rechtsmiddel ervan afhangt en derhalve het bestreden arrest, door te weigeren zich over de kwestie van de bevoegdheid van de vrederechter uit te spreken, niet alleen wetens en willens heeft nagelaten uitspraak te doen over één van de punten van de eis, maar het ook onmogelijk heeft gemaakt te weten te komen of het in eerste aanleg of in hoger beroep is gewezen, in zover het recht doet over de zaak ten gronde, en aan partijen een rechtsmiddel betreffende de bevoegdheid van de vrederechter heeft ontnomen ;

Overwegende dat blijkens de regelmatig aan het Hof voorgelegde stukken de eis meer dan 25.000 frank bedroeg ;

Overwegende dat de vrederechter zich bij vonnis van 16 juni 1962 onbevoegd heeft verklaard uit hoofde van het onderwerp van het geschil ;

Overwegende dat het bestreden vonnis dienaangaande enkel verklaart « dat het van geen belang is na te gaan of het geschil al dan niet tot de bevoegdheid van de vrederechter behoorde, daar de rechtbank van eerste aanleg krachtens artikel 8 van de wet van 25 maart 1876 kennis neemt van zaken van alle aard », dat « de oorspronkelijke verweerders de verwijzing niet vragen » en dat « de appellante (thans eiseres) concludeert tot uitspraak ten gronde, wat geregeld wordt in artikel 473, lid 3, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ;

Overwegende dat de rechtbank, zitting houdende in hoger beroep, moest onderzoeken of de door de vrederechter aangenomen exceptie van onbevoegdheid gegrond was ;

Overwegende dat artikel 8 van de wet van 25 maart 1876 vreemd is aan de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg, in hoger beroep rechtdoende, en dat artikel 473, lid 3, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan de rechtbank van eerste aanleg, waarbij een hoger beroep aanhangig is, niet toestaat om als gerecht in eerste instantie ten gronde uitspraak te doen, dan indien zij de onbevoegdheid van de rechter, die de beroepen beslissing heeft gegeven, vaststelt ;

Overwegende derhalve dat de rechtbank, als zij weigert te onderzoeken of de eerste rechter al dan niet bevoegd was, artikel 9 van de wet van 25 maart 1876 betreffende de bevoegdheid heeft geschonden en de zin en draagwijdte van artikel 8 van deze wet en van artikel 473, lid 3, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering heeft miskend;

Dat het middel gegrond is;

En overwegende dat de vernietiging van die beslissing van het vonnis de vernietiging meebrengt van de beslissing over de zaak ten gronde;

Om deze redenen:

Vernietigt het bestreden vonnis;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerders in de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van Eerste aanleg te Charleroi, rechtdoende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 5 november 1965.

Voorzitter-verslaggever: M. Rutsaert.

Eerste Advocaat-generaal: Mr. Ganshof van der Meersch.

Advocaten: Mrs. Ansiaux, Van Leynseele en Simont.

Arbeidsongevallen. — Plotselinge intoxicatie. — Voortgezet de volgende dagen.

Wanneer het vonnis, in verband met de toepassing van de arbeidsongevallenvet, bij een feitelijke beoordeling verklaart dat de intoxicatie in het onderhavig geval als een plotse gebeurtenis moet aangezien worden, en deze beoordeling niet wordt tegengesproken door de materiële vaststellingen van het vonnis, ontnemt de omstandigheid dat de intoxicatie zich de volgende dagen nog zou hebben voorgedaan, aan de oorspronkelijke intoxicatie niet haar karakter van plotselinge gebeurtenis.

De Verenigde Textielnijverheden t./ Spileers en N.V. Anciens Etablissements de Tissage De Wael.

Gelet op het bestreden vonnis op 10 december 1963 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artt. 97 van de Grondwet, 1, 4 en 9 van de samengeordende wetten op de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen (koninklijk besluit van 28 september 1931, aangevuld door de besluitwet van 9 juni 1945 en de wetten van 10 juli 1951 en van 16 maart 1954),

doordat het bestreden vonnis beslist dat de echtgenoot van verweerster Spileers in een arbeidsongeval om het leven gekomen is, om de reden dat, al blijkt uit de onderscheiden feitelijke elementen van de zaak alsmede uit de medische vaststellingen betreffende de intoxicatie waaraan het slachtoffer stierf, « dat Van Herpe gedurende 4 dagen fatale toxische dampen heeft ingeademd », dit feit « niet belet dat de intoxicatie als een plots gebeuren moet worden aangezien; dat derhalve niet moet onderzocht worden of het gebruik van tetrachloorkoolstof, hetwelk, volgens de eerste rechter, een plotse en abnormale gebeurtenis zou hebben kunnen opleveren, een beslissende invloed heeft gehad op het overlijden van het slachtoffer »;

terwijl het arbeidsongeval in de zin van de wet iedere plotselinge en abnormale gebeurtenis is, voortgebracht door de schielijke werking van een uitwendige kracht, terwijl het bestreden vonnis uit de vaststelling, dat Van Herpe gedurende 4 dagen fatale toxische dampen heeft ingeademd, niet wettelijk kon afleiden dat hij door een arbeidsongeval was getroffen; en terwijl het bestreden vonnis niet vaststelt dat de wezenlijke elementen van het arbeidsongeval verenigd waren, zodat het vonnis niet naar de eis van de wet gemotiveerd is:

Overwegende dat, volgens de feitelijke vaststellingen van het bestreden vonnis, de echtgenoot van eerste verweerster bij de naamloze vennootschap « Ancien Etablissements de Tissage de Wael » van 26 februari tot 2 maart 1962 werkzaam was; dat zijn werk erin bestond stoffen te ontvleken door middel van het pneumatisch verstuiven van trichloorethyleen, dat, vanaf de eerste dagen dat hij aldus werkte, hij kloeg van pijn in het hoofd, dat hij bij de organisatiechef niet geklaagd heeft in verband met de kleine hoeveelheid tetrachloorkoolstof waaraan hij op 1 maart 1962 gedurende een half uur à één uur gebruik had gemaakt (v.g.); dat hij op 16 maart 1962 overleed en een op 19 maart 1962 afgeleverd doktersattest de dood aan intoxicatie door tetrachloorkoolstof toeschrijft; dat volgens het verslag van de technische arbeidsinspectie de intoxicatie door de trichloorethyleen veroorzaakt werd en de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundigen hunnerzijds ertoe besluiten dat het slachtoffer « overleden is aan de gevolgen van een hepato-nephritis met, als verwikkeling, een bilaterale zware pneumonie en longoedeem, en de hepato-nephritis moet worden toegeschreven aan het inademen van toxische dampen als trichloorethyleen en koolstoftetrachloride aanwezig in de inrichting waar hij werkzaam was »;

Overwegende dat eiseres aanvoert dat het vonnis, hetwelk de intoxicatie van het slachtoffer als een plotselinge gebeurtenis aanziet, nochtans uit de vaststelling van Van Herpe gedurende 4 dagen fatale toxische dampen heeft ingeademd niet wettelijk kon afleiden dat hij door een arbeidsongeval getroffen werd;

Overwegende dat het vonnis bij een feitelijke beoordeling verklaart dat de intoxicatie in het onderhavige geval als een plotselinge gebeurtenis moet aangezien worden; dat deze beoordeling geenszins tegengesproken wordt door de materiële vaststellingen van het vonnis: namelijk dat vanaf de eerste dagen het slachtoffer kloeg van pijn in het hoofd, dat het zich reeds op 27 februari « draaierig voelde in het hoofd » en dat, wat de tetrachloorkoolstof betreft, dit product slechts een half uur à één uur gebruikt werd;

Overwegende dat de omstandigheid dat de intoxicatie zich de volgende dagen nog zou hebben voorgedaan, aan de oorspronkelijke intoxicatie haar karakter van plotselinge gebeurtenis niet ontnam;

Dat het middel, dienvolgens, niet kan aangenomen worden;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

NOOT: Verg. Cass. 24 mei 1957, R.W. 1957-58, 1187: herhaalde, lichte intoxicaties met lichtgas.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

12e Kamer. — 8 maart 1966.

Voorzitter: Mr. Terlinck.

Raadsheren: Mrs. Caron en Grenez.

Advokaat-generaal: Vande Vliedt.

Advokaten: Mrs. H. Van Kerckhoven en A. Boon.

Belastingen. — Aanslag. — Forclusie. — Rechtsgeldigheid van de aanslag. — Nieuwe elementen. — Nieuwe argumenten voor de eerste maal opgeworpen voor het Hof.

De datum van toezending van het aanslagbiljet heeft belang ten aanzien van de termijn om bezwaar in te dienen, doch blijft zonder invloed op de regelmatigheid en de tijdigheid van de inkohiering;

De niet ogenblikkelijke toezending van het aanslagbiljet heeft geen invloed op de termijn wettelijk vastgesteld voor de navordering van ontdoken belasting, en heeft zeker niet voor gevolg dat deze termijn van navordering zou vervallen zijn;

De directeur der belastingen aan wie een regelmatig bezwaarschrift wordt voorgelegd neemt niet alleen kennis van de betwistingen die het voorwerp van dit bezwaarschrift uitmaken, maar moet ook al de bestanddelen van de aanslag onderzoeken.

Door een beslissing van de directeur die kracht van gewijsde heeft bekomen, is de betwisting aan de directeur onttrokken en hij kan hier niet meer op terugkomen tenzij om over nieuwe aanslagen te beslissen welke werden gevestigd op grond van nieuwe elementen waarvan het beheer, wegens een reden aan de belastingplichtige toe te schrijven, geen kennis had op het ogenblik van de vorige beslissing.

Vormt geen nieuwe eis als dusdanig, deze gesteund op elementen die de belastingplichtige slechts heeft kunnen vernemen na kennisname van het ter griffie van het Hof neergelegde administratief dossier.

X. t./ Y.

Gezien,

1) de beslissing terzake geveld op 10 maart 1964 door de Directeur der directe belastingen te Antwerpen I (st. 1.) en aan beroeper betekend door een bij de post aangetekende zending van zelfde dag (st. 4 en 5);

2) het beroep tegen deze beslissing ter griffie van dit Hof neergelegd op 1 april 1964 samen met het origineel van de aanzegging ervan aan de Directeur voormeld;

3) de conclusies der partijen;

I. - Ten aanzien van de ontvankelijkheid:

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar vorm, binnen de wettelijke termijn werd ingesteld;

II. - Ten gronde:

Overwegende dat de bestreden aanslagen de aanslagen zijn in de gewone belastingen (bedrijfsbelasting en aanvullende personele belasting) ten laste van beroeper gelegd op wijziging (st. 39) in het kantoor der belastingen te Antwerpen 2, onder artikel 145.697 van dienstjaar 1961, navordering 1959 (st. 41a);

Overwegende dat het hier gaat om supplementaire aanslagen op vroegere, ingekohierd onder artikel 003.608 van dienstjaar 1960, navordering 1959, waartegen een bezwaarschrift werd ingediend dat aanleiding gaf tot een definitieve directoriale beslissing van 10 juli 1961 (cfr. st. 24, 25 en 38);

Overwegende dat tegen huidige aanslagen de volgende grieven worden ingeroepen:

A. - Forclusie:

Overwegende dat het aanslagbiljet artikel 145.697 vermeldt dat de inkohiering is geschied op 28 december 1961 en dat het verzonden werd op 8 januari 1962 (st. 41a);

Overwegende dat krachtens artikel 74 der samengeschiede wetten het Beheer ter zake beschikte over een termijn van drie jaar vanaf de 1 januari van het dienstjaar (1959), dit is tot 31 december 1961, om de juiste aangifte van beroeper te wijzigen

Dat de inkohiering van 28 december 1961 dan ook in de wettelijke termijn ligt en er ter zake geen forclusie bestaat;

Overwegende dat de datum van toezending van het biljet (8 januari 1962) weliswaar belang heeft ten aanzien van de termijn om bezwaar in te dienen, doch zonder invloed blijft op de regelmatigheid en de tijdigheid van de inkohiering;

Overwegende dat beroeper geenszins bewijst dat de data op het biljet vermeld zouden vals zijn;

Dat de verzending meer dan 8 dagen na de uitvoerbaarverklaring, en dit in de periode van de jaarwisseling, niet in het minst de onechtheid van de datum van inkohiering bewijst, en dat de niet ogenblikkelijke toezending van het biljet geen invloed heeft op de termijn wettelijk vastgesteld voor de navordering van ontdoken belasting, en zeker niet voor gevolg heeft dat deze termijn van navordering zou vervallen zijn;

B. - Rechtsgeldigheid van de aanslagen:

Overwegende dat de betwiste aanslagen berusten op nieuwe elementen waarover niets beslist werd in de vorige directoriale beslissing van 10 juli 1961 (st. 38) betreffende de vorige aanslagen voor hetzelfde dienstjaar;

Overwegende dat deze nieuwe elementen geput werden uit een strafrechtelijk dossier waarvoor het Beheer een machtiging tot inzage kwam op 6 januari 1960 (st. 38a);

Overwegende dat beroeper doet opmerken dat deze nieuwe inlichtingen waarvoor de machtiging bekomen werd op 6 januari 1960 zeker ter kennis van het Beheer moesten zijn geweest op 10 juli 1961, hetzij anderhalf jaar later, toen de Directeur uitspraak deed over de originele taxatie van beroeper voor het dienstjaar 1959;

Dat dienvolgens, volgens beroeper, in overeenstemming met een vaste rechtspraak, de Directeur bij het vellen van zijn beslissing van 10 juli 1961 uitspraak heeft gedaan nopens al de elementen die ter kennis van het Beheer waren, inclusief de thans als nieuw ingeroepen elementen, en dat de Directeur wordt geacht al deze elementen, zowel deze ten voordele van de belastingplichtige als deze ten voordele van de fiscus, te hebben onderzocht, zodat de beslissing van 10 juli 1961 kracht van gewijsde heeft bekomen en de zaak aan de Directeur werd onttrokken en deze niet meer op zijn beslissing kan terugkomen, tenzij om over nieuwe aanslagen te beslissen welke werden gevestigd op grond van nieuwe elementen waarvan het Beheer, wegens een reden aan belastingplichtige toe te schrijven, geen kennis had op het ogenblik van de vorige beslissing;

Overwegende dat de Directeur aan wie een regelmatig bezwaarschrift wordt overgelegd, niet alleen kennis neemt van de betwistingen die het voorwerp van dit bezwaarschrift zijn, maar al de bestanddelen van de aanslag moet onderzoeken (Cass. 21 mei 1963, Pas. 1963 - 1 - 1013);

Dat dus, indien de inlichtingen vervat in st. 38a en waarop de bestreden aanslagen rusten, ter kennis waren van het beheer, toen de Directeur op 10 juli 1961 zijn

vroegere beslissing velde, deze bestreden aanslagen niet rechtsgeldig zouden zijn gevestigd;

Overwegende dat beroeper zijn thesis steunt op de loutere vergelijking van de datums te weten: 6 januari 1960, datum van de machtiging tot inzage, en 10 juli 1961, datum van de directoriale beslissing op het vroegere bezwaarschrift;

Overwegende dat de Staat in zijn conclusie voorhoudt dat voornoemde machtiging tot inzage niet inhoudt dat het Beheer, bij het treffen van de beslissing van 10 juli 1961, reeds op de hoogte was van de nieuwe elementen waarop de litigieuze aanslagen rustten;

Overwegende dat uit de voorhanden zijnde gegevens van het dossier deze onenigheid der partijen niet met zekerheid kan worden beslecht;

Dat enerzijds moet worden opgemerkt dat ingevolge de daging van 6 januari 1960 kennis werd verkregen van een verslag door een gerechtelijk inspecteur van 10 maart 1960 (st. 38a);

Dat echter noch het bericht van wijziging (st. 39), noch enig ander stuk van het administratief onderzoek concrete gegevens vermeldt betreffende de oorsprong van de inlichtingen in het bezit van het Beheer noch betreffende de datum waarop deze inlichtingen mochten, konden, en daadwerkelijk ingewonnen werden;

Overwegende dat deze eis van beroeper, voor de eerste maal in zijn conclusie vooropgezet, niet nieuw is als dusdanig vermits beroeper slechts na het indienen van zijn beroep en na kennisname van het ter griffie neergelegde administratief dossier, heeft kunnen vernemen welke de nieuwe inlichtingen waren waarop de nieuwe aanslagen rustten;

Overwegende dat het in deze omstandigheden past de debatten te heropenen ten einde aan de Staat toe te laten te bewijzen dat het Beheer slechts na de beslissing van 10 juli 1961 werkelijk nuttig inzage heeft genomen van het strafbundel waaruit de nieuwe elementen werden geput;

Om die redenen,

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak;

Gehoord in openbare terechtzitting het verslag van Raadsheer Terlinck en het eensluidend advies van Advokaat Generaal Vande Vliedt;

Ontvangt het beroep;

En vooraleer ten gronde te beslissen;

Beveelt de heropening der debatten ten einde aan de Staat toe te laten het voormeld bewijs aan te brengen;

Stelt te dien einde de zitting van 10 mei 1966;

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

15e Kamer. — 8 april 1967.

Wn. Voorzitter: M. Stocquart.

Raadsheren: MM. Emond en Ceulemans.

Openbaar Ministerie: M. Blondeel.

Advocaten: Mrs. P. Vandenbergh, F. Top en

P. De Raeymaeker.

Verplichte aansprakelijkheidsverzekering motorvoertuigen. — Artikels 3, 9 Alinea's 4 en 6, 13 wet van 1 juli 1953. — Bepaling verzekeringsnemer. — Diefstal, voorwaarden ontbinding of schorsing verzekering. — Inzakeroeping verzekeraar voor strafrechter. — Ontvankelijkheid. — Niet dagvaarding verzekeringnemer, onderscheiden van verzekerde. — Verzekeringnemer, zedelijk rechtspersoon, reeds vertegenwoordigd ter

zitting. — **Dagvaarding in schadevergoeding zonder precisering van bedrag.** — **Gemeenverklaring aan verzekeringnemer.**

De verzekeringspolis wijst, op bindende wijze, uit wie verzekeringnemer is. Het feit dat in de huurprijs van een autovoertuig een pro-rata terugbetaling van de verzekeringspremie begrepen is maakt de huurder niet tot verzekeringnemer.

Opdat er een geldige ontbinding of schorsing van verzekering ingevolge diefstal van een autovoertuig, zou bestaan moeten vooreerst de wegneming en de toe-eigening ervan, animo domini, bewezen worden. Bovendien moet de ontbinding of schorsing blijken uit een akkoord of uit een rechterlijke beslissing.

De inzakeroeping van de verzekeraar voor de strafrechter is niet ontvankelijk indien de verzekeringnemer, zo hij van de verzekerde verschilt, niet mede gedagvaard is. Zelfs indien de verzekeringnemer, in casu een zedelijke rechtspersoon zijnde, reeds ter zitting zou vertegenwoordigd zijn, doch dit enkel op beperkte wijze en t.o.v. een andere partij, ontslaat dit de benadeelde niet van de verplichting hem te dagvaarden.

De dagvaarding is niet « obscuri libelli » door het feit dat zij slechts vraagt de verzekeraar te veroordelen tot vergoeding van de schade, voortspruitend uit een welomschreven ongeval, zonder het bedrag van die schade te preciseren. Voor de strafrechter geschiedt die precisering bij besluiten, ter zitting, na aanstelling als burgerlijke partij tegen de beklaagde.

Ginis t./ Van Roie en t./ Alg. Verzekeringen
op het Leven en N.V. Hertz-Belgium.
Goes en D'Hoedt t./ dezelfde.

Overwegende dat betichte op 26 juli 1964 te Erps-Kwerps, aan het suur van een personenwagen Opel Rekord, die hij op 6 juni 1964 gehuurd had van de NV Hertz-Belgium, een aanrijding veroorzaakte met een « jeep », bestuurd door de burgerlijke partij Ginis Alfons, en dat hierdoor verwondingen opgelopen werden door voormelde burgerlijke partij alsook door D'Hoedt Georges, mede-inzittende van het voertuig Opel, terwijl eveneens andere schade veroorzaakt werd;

Overwegende dat betichte hiervoor definitief veroordeeld werd op strafrechtelijk gebied;

Overwegende dat de eisen van de burgerlijke partijen ontvankelijk en gegrond verklaard werden opzichtens betichte, maar dat de rechtstreekse dagingen niet ontvankelijk verklaard werden;

1. en 2. zonder belang...

3. De rechtstreekse dagingen.

Overwegende dat de eerste rechter middelen van onontvankelijkheid zag in het feit dat de NV Algemene Verzekeringen op het Leven niet de verzekeraar en de NV Hertz-Belgium niet de burgerlijk verantwoordelijke is voor de verwezene Van Roie;

Overwegende dat thans te onrechte voorgehouden wordt dat Van Roie, als bestuurder van een gehuurde wagen, als verzekeringnemer zou moeten aangezien worden daar hij, per dag, een pro-rata gedeelte van de premie betalen moest;

Overwegende dat de polis de bepaling behelst van de verzekeringnemer, te weten de ondertekenaar van het contract met de verzekeraar; dat deze met de logica overeenstemmende bepaling bindend is en dat zij de NV Hertz-Belgium als verzekeringnemer aanwijst;

Overwegende dat de verwerende partijen opwerpen dat betichte niet meer als verzekerde kan aangezien

worden, daar het voertuig Opel-Rekord op 8 juli 1964, dit is 18 dagen vóór het schadegeval, als gestolen aangegeven werd aan de politie;

Overwegende dat luidens de artikels 3 en 13 van de wet van 1 juli 1956 op de verplichte verzekering ter zake motorvoertuigen de aansprakelijkheid van de «houder» van een dusdanig voertuig in beginsel gedekt moet zijn, behoudens de beperkende uitzonderingen door de wet voorzien;

Overwegende dat het aan de verzekeraar behoort de niet-verzekering te bewijzen;

Overwegende dat, in verband met mogelijke diefstal, vooreerst dienst opgemerkt dat het voertuig oorspronkelijk niet weggenomen doch integendeel regelmatig verhuurd werd;

Overwegende dat, vervolgens, het bedrieglijk inzicht, nl. het oogmerk om het voertuig niet aan de eigenaar terug te geven en er het bezit «*animo domini*» over te verwerven, zou moeten bewezen worden (Beroep Gent, 25 mei 1961, RW 1961-62, kol. 1496);

Overwegende dat dit bewijs geenszins geleverd wordt vermits enerzijds Van Roie ter zitting beweerde telefonisch contact onderhouden te hebben met de verhuurder om te verwittigen dat hij het voertuig langer wenste te behouden, en anderzijds de verwerende partijen nalaten het gevolg van hun aangifte bekend te maken, wat laat vermoeden dat Van Roie de waarheid sprak;

Overwegende dat, in het raam van art. 13 van de wet, moet bewezen worden dat de ontbinding of schorsing der verzekering tot stand kwam hetzij met akkoord van de verzekerde, hetzij ingevolge een rechterlijke beslissing, dit minstens zolang het administratief lichaam, bedoeld door art. 13 niet bestaat (Cass. 26 november 1965, R.W. 1965-66, kol. 1198); dat dit bewijs helemaal niet geleverd wordt;

A. Rechtstreekse dagvaarding van Ginis Alfons.

Overwegende dat niemand geldig voor de strafrechter gedaagd kan worden tenzij hem een misdrijf ten laste gelegd wordt of indien de wet zijn in zake roeping voorziet; dat de afwijkingen van het gemeen recht, voorzien door hoger vermelde wet, van strikte interpretatie zijn (Nov. Dr. comm. dl V., Les Assurances, Véhicules automoteurs, nr. 163);

Overwegende dat de verzekeraar slechts voor de strafrechter gedaagd kan worden mits naleving van de voorschriften van art. 9, alinea's 4 en 6, dit is mits ook de verzekeringnemer — zo deze van de verzekerde verschilt — in zake geroepen wordt;

Overwegende dat blijkens zijn dagvaarding dd. 23 mei 1966, Ginis het voorschrift van art. 9, al. 6 over het hoofd zag, vermits hij uitsluitend de verzekeraar dagvaardde, alhoewel het vaststaat dat de verzekeringnemer (NV Hertz-Belgium) verschilt van de verzekerde (Van Roie);

Overwegende dat de verzekeringnemer weliswaar gedagvaard werd door de partijen Goes en D'Hoedt en hij niet een tweede maal moet opgeroepen worden indien hij reeds partij is in het geding en persoonlijk aanwezig is ter zitting (Cass. 16 januari 1961, Pas., 1, 520);

Overwegende dat, in casu, de verzekeringnemer echter een naamloze vennootschap is, die uiteraard alleen bij wijze van vertegenwoordiging verschijnen kan en derhalve slechts «aanwezig» is in de mate waarin haar woordvoerder gemandateerd is;

Overwegende dat haar vertegenwoordiger ter zitting geen algemeen lasthebber is, maar wel een advocaat-drager der stukken, op beperkte wijze gemandateerd om zijn lastgever te vertegenwoordigen in een bepaald ge-

ding en t.o.v. één of meer bepaalde partijen; dat hij zonder machtiging van zijn mandant niet eens vrijwillig zou kunnen verschijnen, hetzij in een ander geding, hetzij t.o.v. een andere partij;

Overwegende dat, blijkens zijn besluiten, advocaat Mr. P. De Raeymaeker geenszins gemachtigd werd om vrijwillig het debat te aanvaarden met de partij Ginis, maar integeneel opdracht ontving de ontvankelijkheid van dezer vordering te betwisten;

Overwegende dat, ten opzichte van de partij Ginis, de NV Hertz-Belgium derhalve niet kan aangezien worden als zijnde ter zitting aanwezig of vertegenwoordigd in de persoon van haar raadsman, zodat zij alleen door een nieuwe dagvaarding geldig in dit geding had kunnen betrokken worden;

Overwegende dat de rechtstreekse eis van Ginis Alfons dus onontvankelijk is;

Dat zijn besluit tegen de niet gedaagde NV Hertz-Belgium des te meer onontvankelijk is;

B. Rechtstreekse dading van Goes Jan en D'Hoedt Georges.

Overwegende dat deze dagvaarding, dd 25 mei 1966, wel voldoet aan de voorschriften van art. 9; alinea's 4 en 6;

Dat verweerders echter opwerpen dat zij «*obscuri libelli*» zou zijn daar zij niet aanduidt welk bedrag van de verzekeraar gevorderd wordt en het voorwerp van de dagvaarding niet bepaald zou zijn;

Overwegende dat bedoeld exploit, na het schadegeval en de aansprakelijkheden duidelijk omschreven te hebben, de verzekeraar aansprak om, na toepassing van de strafwet jegens Van Roie, zich samen met laatstgenoemde, hoofdelijk of in solidum, minstens ieder voor het geheel, te horen veroordelen om aan elk van de verzoekers te betalen het bedrag der schade welke zij respectievelijk als gevolg van het omscheven ongeval hadden geleden, plus de interesten en de kosten, met inbegrip van deze van het hierna gevorderd deskundig onderzoek, waarvan de opdracht bepaald wordt;

Overwegende dat overeenkomstig het gemeen procesrecht de eis van de benadeelde voor de strafrechtbank bij besluiten bekend gemaakt wordt, na aanstelling als burgerlijke partij;

Dat, op het ogenblik van de dagvaarding, de burgerlijke partijen weliswaar akte bekomen hadden van hun aanstelling tegenover Van Roie (verslagblad der zitting van 27 april 1966) maar dat zij de omvang van hun schade nog niet begroot hadden, wat precies geschiedde ter zitting van 29 juni 1966, in aanwezigheid van de vervolgte en van de in zake geroepen partijen;

Overwegende dat, op het ogenblik waarop de dagvaarding bekend werd, derhalve aan de wettelijke voorschriften voldaan was door, in algemene termen, veroordeling te vorderen in betaling van de nog te begroten schade, voortspuitend uit het omschreven ongeval;

Overwegende dat de burgerlijke partijen, luidens art. 9, al. 6 niet alleen het recht maar tevens de plicht hebben de verzekeringnemer in de zaak te betrekken, zoals zij deden, vermits de verzekerde Van Roie niet de verzekeringnemer is;

Overwegende dat de beperking van het recht tot in zake roeping, zoals door de gedaagden voorgesteld, tegen de wet indruist;

Dat het gehuldigd stelsel voor gevolg zou hebben de benadeelde partij in de onmogelijkheid te stellen haar rechten te laten gelden voor de strafrechter indien de verzekerde en de verzekeraar zouden nalaten de verzekeringnemer in de zaak te betrekken;

Dat het laatste lid van art. 9 alleen betekent dat de

verzekeraar bovendien, t.t.z. buiten de andere opgegeven partijen, eveneens gerechtigd is de verzekeringnemer in de zaak te betrekken indien hij — de verzekeraar — vrijwillig tussenkomende partij is;

Overwegende dat ter zake de NV Algemene Verzekeringen niet vrijwillig is tussengekomen zodat in onderhavig geval de verzekeraar niet het recht had de verzekeringnemer Hertz in zake te roepen;

Overwegende dat de dagende partijen Goes en D'Hoedt vragen, in besluiten, de dagvaardingen aan de NV Algemene Verzekeringen en aan de NV Hertz-Belgium gegeven, ontvankelijk en de hierin vervatte eisen gegrond te verklaren;

Dat de dagvaarding luidt: « Tweede gedaagde (Hertz) zich het vonnis gemeen en tegenstelbaar te horen verklaren om te voldoen aan art. 9 van de wet van 1 juli 1956 »;

Overwegende dat deze eis ontvankelijk is en gegrond om dezelfde redenen als deze uiteengezet in zake de eis gesteld tegen de NV Algemene Verzekeringen;

Om deze redenen:

Het Hof...

Aanvaardt de beroepen, en er recht op doende;

Verklaart het beroep van Ginis Alfons ongegrond; wijst het af;

Bevestigt ten opzichte van deze appellanten het vonnis in zijn bestreden beschikkingen;

Veroordeelt hem tot de kosten van zijn beroep;

Verklaart het beroep van Goes Jan en D'Hoedt Georges ongegrond;

Doet ten hunnen opzichte het bestreden vonnis te niet op burgerlijk gebied;

Wijzigende;

Stelt vast dat de verzekeringnemer Hertz-Belgium regelmatig in zake werd geroepen;

Verklaart de rechtstreekse dagvaarding en de aanstelling als burgerlijke partij van deze appellanten ontvankelijk en in de hierna bepaalde mate gegrond;

Veroordeelt betichte en de NV Algemene Verzekeringen op het Leven, elk voor het geheel, om te betalen... (zonder belang)

Veroordeelt de betichte en de NV Algemene Verzekeringen op het Leven, elk voor het geheel, tot de kosten van beide aanleggen tegenover de burgerlijke partijen Goes en D'Hoedt, behoudens de kosten van de rechtstreekse dagvaarding dd 25 mei 1966 en dezer aanzegging dd 3 juni 1966, inbegrepen de kosten van de voorgeschreven in zake roeping van de NV Hertz-Belgium, waartoe de NV Algemene Verzekeringen op het Leven alleen wordt veroordeeld;

Zegt dat huidige beslissing gemeen zal zijn aan de rechtstreeks gedaagde NV Hertz-Belgium;

Zegt dat de verdere behandeling aan het Hof zal behoren.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer. — 16 januari 1967.

Voorzitter: M. Terlinden.

Rechters: M.M. Meulemans en Boeye.

Openbaar Ministerie: M. Boone.

Advokaat: Mr. Van Haegendoren.

Afstamming. — Ontkenning van vaderschap. — Man in de gevangenis. — Termijn.

Inzake ontkenning van vaderschap begint de door art. 316, lid 2, B.W. gestelde termijn, indien de man kennis krijgt van de geboorte terwijl hij in de gevangenis vertoeft, slechts te lopen na zijn terugkomst. De tijdens de gevangenzitting ingestelde vordering is derhalve tijdig ingeleid.

Colinet t./ De Maertelaere en Roelandt.

Overwegende dat de eis tot doel heeft de ontkenning van vaderschap door aanlegger van het kind door eerste verweerster gebaard te Leuven op 6 oktober 1965 en aldaar in de registers van de burgerlijke stand ingeschreven onder de voornamen Christian, Joseph, Richard als zijnde de wettige zoon van aanlegger en van eerste verweerster, ontvankelijk en gegrond te horen verklaren;

Overwegende dat verweersters alhoewel behoorlijk gedagvaard, in gebreke blijven te verschijnen;

Overwegende dat aanlegger aangehouden werd op 21 maart 1964 en op 17 oktober 1966 nog steeds aangehouden was; dat hij op 23 oktober 1965 in de gevangenis te Leuven bericht ontving van de Stad Leuven dat zijn vrouw, de eerste verweerster, op 6 oktober 1965 een kind had gebaard;

Overwegende dat de dagvaarding aan verweersters slechts betekend werd op 3 mei 1966, hetzij meer dan zes maanden na de geboorte van het kind;

Overwegende evenwel dat met de rechtsleer (De Page T.I. nr. 1097; Van Lennep, Burgerlijk Procesrecht, boekdeel I nr. 79) dient te worden aangenomen dat, indien zoals in het huidige geval, de man kennis krijgt van de geboorte wijl hij in de gevangenis vertoeft, de termijn van twee maanden gesteld door artikel 316 a 1.2 van het Burgerlijk Wetboek voor het instellen van het geding slechts begint te lopen na zijn « terugkomst »;

Overwegende dat aanlegger reeds vanaf de dag zelf dat hij de geboorte vernam de nodige stappen heeft aangewend voor het instellen van de vordering doch ingevolge allerhande moeilijkheden er slechts in lukte op 3 mei 1966, wijl hij nog steeds gevangene was, aldus nog vóór zijn « terugkomst »;

Overwegende derhalve dat de eis tijdig werd ingeleid; dat verder, zoals vereist door artikel 318 van het Burgerlijk Wetboek, de eis ingeleid werd tegen tweede verweerster, regelmatig aangesteld in hoedanigheid van voogdes ad hoc van het kind en in tegenwoordigheid van de moeder ervan;

Overwegende dat de eis dienvolgens ontvankelijk is;

Ten gronde:

Overwegende dat het kwetsige kind geboren is op 6 oktober 1965; dat het blijkt uit een attest van de heer Directeur adjunct van de Centrale Gevangenis te Leuven, dat aanlegger aangehouden werd op 21 maart 1964 en op 2 februari 1966 nog steeds in de gevangenis verbleef;

Dat het derhalve bewezen is dat gedurende de tijd die verlopen is tussen de 300e en de 180e dag vóór de geboorte van het kind, aanlegger uit oorzaak van verwijde-

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

ring, in de natuurlijke onmogelijkheid is geweest om met zijn vrouw, de eerste verweerster, geslachtsgemeenschap te hebben;

Overwegende dat de eis als gesteund op artikel 312 al. 2 van het Burgerlijk Wetboek derhalve gegrond is;

Om deze renenen:

De Rechtbank,

Gehoord de heer J. Boone, Substituut Procureur des konings in zijn eensluidend advies gegeven in openbare terechtzitting van 21 november 1966;

Verleent verstek tegen verweersters bij gebreke te verschijnen;

Zegt de eis ontvankelijk en gegrond.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

1e Kamer. — 20 oktober 1966.

Voorzitter: M. Rollier

Rechters: M.M. Mosselman en Matthys.

Openbaar Ministerie: M. Demeyer.

Koop. — Verkoop. — Verkoopbelofte. — Voorkeurrecht bij vervreemding onder bezwarende titel. — Schenking. — Geveinsd. — Fraus van de begiftigde. — Herstel in natura.

Wanneer tussen de eigenaar van een huis en zijn wederpartij overeengekomen is dat voor het geval de eigenaar het huis vervreemdt onder bezwarende titel, de wederpartij het zal kunnen kopen tegen de prijs die de derde zal bieden en die door de eigenaar zal aanvaard worden (1), verbiedt dat beding de eigenaar niet het huis te schenken. Bij een beweerde schenking moet de werkelijkheid nagegaan worden. Indien dan blijkt dat bij de eigenaar de bedoeling van begiftiging ontbrak (zie nader het vonnis voor de omstandigheden) en bovendien de in de akte van schenking bedongen last gelijkstaat met de waarde van het huis of ze benadert, moet gezegd worden dat de eigenaar het voorkeurbeding miskend heeft. Nu de begiftigde medegewerkt heeft aan de inbreuk op het voorkeurbeding aangezien hij het kende, verklaart de rechtbank de schenking nietig en veroordeelt zij schenker en begiftigde in solidum om bij wijze van herstel in natura het huis vrij en onbelast in het patrimonium van de schenker terug te doen keren. (2)

Colpin t./ Hannoset, Vlaeminck en Govaert.

Overwegende dat de gedaagde Hannoset verstek maakt bij gebrek aan te verschijnen;

Overwegende dat de vordering strekt tot « verbreking » minstens vernietiging van de akte verleden op 30-7-1965 voor notaris Bruyninx te Dendermonde, waarbij eerste gedaagde Hannoset haar handelshuis, verder nader beschreven, schenkt aan tweede en derde verweerders, de echtgenoten Romain Vlaeminck Govaert onder last « ten hunne laste (te) nemen en betalen haar verblijf- onderhouds- en verplegingskosten, haar leven gedurende », in het Gesticht der Zusters Maricolen te Dendermonde; minstens tot betaling van een schadevergoeding van 900.000 fr., te vermeerderen of te verminderen in de loop, van het geding en tot de gerechtskosten;

Overwegende dat de vordering overeenkomstig art. 3 der Hypotheekwet ingeschreven werd ten Kantore der Hypotheken te Dendermonde, I;

Overwegende dat partijen het er over eens zijn en/of uit de stukken blijkt, dat:

1. — in de handelsovereenkomst op 31 augustus 1957 tussen eiser en eerste verweerster gesloten, werd bedongen (art. 7) dat laatst gemelde aan eerst gemelde « bij eventuele onderhandse verkoop van het kwestieus handelshuis een voorrecht toe(kent) van aankoop, nochtans met dien verstande dat dit voorrecht niet zal bestaan tegenover de neef, de nicht, schoonbroeder of schoonzuster van eerste verweerster, welke zouden wensen de kwestieuze eigendom aan te kopen »;

2. — eerste verweerster, geboren op 18-7-1908, in 1957, doch na 2-10-1957 (datum van het huwelijkscontract) in het huwelijk trad met de vader van derde verweerster, waarvan ze op 14-12-1963 weduwe werd;

3. — tussen verweerders drie overeenkomsten dd. 12-12-58 - 27-11-59 en 31-1-64 werden gesloten, die, rekening houdend met de wijzigingen die de laatste aan de eerste aanbrengen, erop neerkomen dat Hannoset aan de echtgenoten Vlaeminck haar gemeld huis afstaat, mits betaling van 100.000 fr. aan haarzelf, waarvan kwijting, van 100.000 fr. aan zekere Jaspert Prosper, binnen de 6 maanden na haar overlijden of dat van haar man en mits betaling van dezelfde kosten in het Gesticht der Maricolen als vermeld in de akte-schenking, hierboven vermeld;

4. — dat deze drie akten bij vonnis van dd. 22-4-65 dezer Rechtbank in kracht van gewijsde gegaan, nietig verklaard werden, wegens overtreding door de drie verweerders van het voorkeurbeding gemeld sub. 1), en de terugkeer in natura van meer gemeld huis in het patrimonium van Hannoset werd bevolen;

Overwegende dat bedoeld voorkeurbeding niet uitdrukkelijk de prijs voorziet, waaraan eiser het huis zou kunnen kopen, doch zoals reeds in gemeld vonnis voorgehouden, tot gevolg heeft dat eiser het bij voorkeur zal kunnen kopen tegen de prijs die derden zouden bieden en die door Hannoset zou aanvaard worden;

Overwegende dat kwestieus beding van stipte uitleg is en dus Hannoset niet verbiedt haar huis te schenken (Kluyskens, Kleine Contracten, nr. 17; Planiol, Traité, D.X., nr. 184 bl. 217 nota 2; Baudry-Lacantinerie, Traité, D.XIX, nr. 72, Enc. Dalloz, Dr. civ. Vente, nr. 766; zie ook J. De Visscher, Le pacte de préférence, bl. 92);

Overwegende dat echter dient nagegaan of de bestreden akte-schenking van 30-7-65 in werkelijkheid een schenking inhoudt, dan wel alleen de naam van schenking draagt en in werkelijkheid een verkoop inhoudt;

Dat inderdaad de werkelijkheid dient nagegaan die achter de gebruikte bewoordingen schuilt (zeker ten aanzien van derden, zoals eiser, die niet in de akte optraden) en deze werkelijkheid het op de gebruikte termen haalt (De Page, Traité, D. VIII 1; uitg. 1962, nr. 14 in fine, cfr. ook Kluyskens, Schenkingen en Testamenten nr. 145, met verwijzingen (over vergeldende schenkingen);

Overwegende dat zonder begiftigingsinzicht geen schenking denkbaar is (ibid. nrs. 12 en 15);

Overwegende dat uit het feit dat Hannoset eerst het goed vervreemd heeft onder de vorm van akten onder bezwarende titel en pas na de vernietiging ervan bij vonnis, de vorm van schenking heeft gebruikt, en dat ze in deze schenking lasten bedingt, die in hoofdzaak op hetzelfde neerkomen als hetgeen in de vernietigde akten bedongen was (het levenslang onderhoud), blijkt dat zij ook in deze akte-schenking niet uit begiftigingsinzicht handelde, maar alleen de echtgenoten Vlaeminck wilde toelaten kwestieus goed ten bezwarende titel te verwerven, zonder het voorkeurbeding ten voordele van eiser te eerbiedigen;

Overwegende bovendien dat weliswaar een schenking

onder last een schenking kan zijn, doch niet wanneer de last met de waarde van het geschonkene gelijkstaat of ze benadert (De Page op. cit. nrs. 6, 14, 6°, C, 400, 2 betreffende schenking (naar de vorm) onder last van levenslang onderhoud; Verbr. Fr. Requ. 21-12-1887, D.P. 88, 256; Colmar 6-8-1845, D.P. 51-5-180; Dalloz Enc. prat. Donation, nr. 44);

Overwegende dat in casu de last zeer zwaar is: levenslange betaling van de verblijfs-, onderhouds- en verplegingskosten van een zevenenvijftig jarige vrouw, in een gesticht, en de waarde van het geschonkene benadert;

Overwegende dat de bedoeling van partijen Colpin en Hannoset bij het voorzien van het voorkeurbeding weliswaar niet was de schenking of de openbare verkoping (waar Colpin zou kunnen medebieden) uit te sluiten, maar wel hem toe te laten het goed aan gelijke prijs te verwerven indien de eigenaarster het onder bezwarende titel vervreemde;

Overwegende dat zij, zoals hierboven gezegd, dit laatste gedaan heeft en de echtgenoten aan deze inbreuk op het voorkeurbeding medegewerkt hebben, vermits het beding hun ter gelegenheid van het verlijden der vroegere akten van verkoop dd. 2-12-58, vermeld sub. 3) hierboven werd medegedeeld;

Overwegende dat deze echtgenoten in solidum met Hannoset voor de aldus aan eiser berokkende schade instaan en het herstel in natura door terugkeer van het huis in het patrimonium van laatstgenoemde toegelaten is en aangewezen voorkomt v.g. (RCJB. 1953, bl. 304; Planiol et Ripert, Traité, D.X, nr. 184; De Page Traité, D.IV nr. 246; Verbr. 30-1-56; R.W. 1964-65, 1553; Requ. 15-4-1902; D.P. 1903, 38), zoals ook reeds door het vonnis van 22-4-65 beslist;

Overwegende dat uit het bovenstaande blijkt dat eiser zeker belang had huidig geding in te spannen en dat de tegeneis van tweede en derde verweerders, strekkend tot schadeloosstelling wegens tergend en roekeloos geding ongegrond is;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

alle nadere besluiten van de hand wijzende, rechtdoende op tegenspraak ten aanzien van tweede en derde verweerders en bij verstek tegenover de eerste gedaagde, Verklaart de eis- en tegeneis ontvankelijk;

Verklaart de eis gegrond en verklaart de akte van 30 juli 1965 verleden voor notaris Bruyninx te Dendermonde, waarbij partij Hannoset haar « handelshuis met afhangen en grond staande en gelegen te Dendermonde, Vlasmarkt, 14, bekend ten kadaster Sectie D nr. 14/d groot volgens kadaster 1 are 36 ca. volgens vorige titel Sectie D nr. 14/a, groot 1 are 44 ca » onder last schenkt aan verweerders Vlaeminck en Govaert, nietig;

Veroordeelt verweerders in solidum om ten titel van herstel in natura het handelshuis vrij en onbelast in het patrimonium van verweerster Hannoset terug te doen keren;

Wijst de tegeneis af als ongegrond;

Veroordeelt de verweerders tot de kosten.

NOOT: (1) Voor de uitoefening van het recht van voorkeur bij een openbare verkoop, zie Cass. 13 januari 1966, R.W. 1965-66, 1897.

(2) De vordering lijkt sterk op een Pauliaanse vordering. De Page, II, n°512bis spreekt van « analogie ». Die analogie komt duidelijk tot uiting in III, n°252, waar hij

de Pauliana analyseert als een persoonlijke vordering op grond van de artikels 1382 en 1383 B.W. tot herstel van de geleden schade.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

14 oktober 1936.

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Toppet en Vandeplas.

Advocaten: Mrs. Derks en Ruiters.

Strafbeding. — Matigingsmacht van de rechter. — Gevallen.

De rechtbank is ertoe gerechtigd de bedongen schadevergoeding te verminderen, indien: 1. de verbintenis voor een gedeelte werd uitgevoerd (art. 1231 B.W.) of 2. indien het klaarblijkelijk is, zonder dat daartoe een onderzoek nodig is, dat de voorafbepaalde penaliteit geen ander gevolg zou hebben dan dat de schuldeiser zich ten nadele van de schuldenaar zou verrijken, wat strijdig zou zijn met de goede trouw die ten grondslag ligt aan de overeenkomsten. Een vermindering dringt zich op wanneer de bedongen straf, per se, zonder twijfel, in 't oog lopend buitenmatig is, d.w.z. wanneer ze hoger gesteld is dan de schade die, onder welke omstandigheden ook, uit de niet-nakoming van de verbintenis kan voortspruiten. De vooraf bedongen vergoeding heeft dan geen forfaitair karakter meer, aangezien alle kansen voor de schuldeiser zijn, wat het strafbeding een woekerachtig karakter verleent.

Hilven-Stinkens t./ Brouwerij van Alken
en Handels- en Kredietmaatschappij.

Gezien de stukken van het geding en meer bepaald ons verstekvonnis dd. veertien mei 1900 vijf en zestig waardoor huidige aanleggers op verzet veroordeeld werden om te betalen aan verweerders op verzet de som van 65.925 F. zoals vermeld in het dispositief van de voorgelegde expeditie;

Gezien het verzoekschrift tot verzet betekend door paleisakte van 3 december 1965;

Overwegende dat het verzet tijdig en in de vereiste wettelijke vormen werd ingesteld en dienvolgens ontvankelijk is;

Overwegende dat aanleggers op verzet op 18 augustus 1961 een bedrag ontleenden aan verweerders op verzet van respectievelijk 75.000 + 12.900 F.;

Overwegende dat het saldo dezer leningen na dagvaarding, hetzij op 14 september 1964 terugbetaald werd;

Overwegende dat aan de leningsovereenkomsten een drankbevoorradingsovereenkomst verbonden was waarbij bepaald werd, dat voor wat aangaat de lening van 75.000 F. de bevoorradingsverplichting, qua duur, gelijk was aan de duur der terugbetaling verhoogd met drie jaar en voor wat betreft de lening van 12.900 F. de termijn gelijk was aan de duur der terugbetaling verhoogd met twee jaar;

Overwegende dat aanleggers op verzet op 15 maart 1965 hun handel hebben stopgezet, waarop zij bij toepassing van art. 9 en 13 van het kontrakt op 16 juli 1964 gedagvaard werden in terugbetaling van het saldo der

Overwegende dat het bedrag der schadevergoeding ding van 75% van deze sommen, zijnde 65.925 F.;

Overwegende dat het bedrag der schadevergoeding kontraktueel als volgt wordt omschreven;

« In geval van inbreuk op een der bepalingen van huidig kontrakt wordt het nog verschuldigd kapitaal, alsmede de intresten, onmiddellijk eisbaar, onverminderd een conventionele, forfaitaire en onverminderbare schadevergoeding, waarvan het bedrag bepaald wordt als volgt :

a) Indien eerstgenoemden (in casu verweerders op verzet) de verbreking van huidig kontrakt inroepen, waartoe zij het recht hebben bij iedere overtreding indien zij dit wensen, dan bedraagt de schadevergoeding 25% van het in art. 1 genoemde geleend kapitaal per jaar bevoorradingsverplichting dat nog zal lopen op de duur van huidig kontrakt, vanaf de dag der overtreding, met een maximum evenwel van 100 ten 100 van dit geleende kapitaal ;

b) Indien eerstgenoemden de verbreking van huidig kontrakt niet inroepen, dan bedraagt de schadevergoeding per overtreding vijf ten honderd van het in artikel 1 genoemde geleend kapitaal, met een maximum evenwel van 5.000 F. verhoogd met de kosten van vaststelling der overtreding. »

Overwegende dat de verzetdoende partijen voorhouden dat gezien verweerders op verzet de verbreking van de overeenkomst niet hebben gevorderd zij niet gerechtigd zijn aanspraak te maken op 75% van het ontleend kapitaal zoals voorzien door art. 13 a van de overeenkomst, maar wel op een schadevergoeding van 5.000 F. zoals gespecificeerd in art. 13 b ;

Overwegende dat de bevoorradingsovereenkomst gekoppeld aan het leningskontrakt, voor aanleggers op verzet een verplichting van « doen » inhield, verplichting die opgelost wordt in schadevergoeding in geval de schuldenaars hun verbintenis niet nakomen (art. 1142 B.W.) ;

Overwegende dat de overeenkomst eenzijdig verbroken werd door aanleggers op verzet, zodat het verweerders op verzet materialiter niet meer mogelijk was de echtelieden Hilven-Stinkens ertoe te dwingen de overeenkomst verder uit te voeren ;

Overwegende dat oorspronkelijke aanleggers impliciet de verbreking van de overeenkomst ingeroepen hebben door toewijzing te vragen van de vergoedingen voorzien door art 13 al. a.

Overwegende dat de redenering van aanleggers op verzet desbetreffende dan ook dient van de hand gewezen ;

Overwegende dat het art. 13 van de onderschreven overeenkomst als een strafbeding dient beschouwd ;

Overwegende dat indien principieel, de bedongen schadevergoeding onveranderlijk en forfaitair vastgesteld is, het in casu toch aangewezen is deze aan te passen ;

Overwegende dat de rechtbank gerechtigd is de bedongen schadevergoeding te verminderen indien :

1. de verbintenis voor een gedeelte werd uitgevoerd (art. 1231 W.B.)

2. of indien het klaarblijkelijk is, zonder dat daartoe een onderzoek nodig zij, dat de voorafbepaalde penaliteit geen ander gevolg zou hebben dan dat de schuldeiser zich ten nadele van de schuldenaar zou verrijken, hetgeen strijdig zou zijn met de goede trouw die ten grondslag ligt aan de overeenkomsten ;

Overwegende dat Kluyskens in zijn Verbintenissen n° 159 zegt dat een dergelijke vermindering zich opdringt wanneer de bedongen straf, per se, zonder twijfel, in 't oog lopend buitenmatig is, dit wil zeggen wanneer de bedongen straf hoger gesteld is dan de schade die, onder welke omstandigheden ook, uit de niet-nakoming der verbintenis kan voortspruiten ;

Overwegende dat in een dergelijk geval de vooraf bedongen schadevergoeding geen forfaitair karakter meer draagt, gezien alle kansen voor de schuldenaar zijn, het-

geen het strafbeding een woekerachtig karakter verleent en het strafbeding in casu dient verminderd te worden ;

Overwegende dat rekening gehouden met het bedrag nog verschuldigd op de lening en de nog te lopen duur van de bevoorradingsovereenkomst de schade ex aequo et bono bepaald wordt op 20.000 F. ;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT.

13 oktober 1966.

Voorzitter : M. de Buck van Overstraeten.

Referendaris : M. Van Hauwermeiren.

Advocaten : Mrs. De Vliegheer en De Winter.

Koop-verkoop. — Verkoop van aardappelen. — Bij de Nationale Groepering van Aardappelverkopers van België aangesloten partijen. — Toepassing van de R.U.-C.I.P. — Voorwaarden.

Eiser had zonder geschreven contract aardappelen verkocht en geleverd aan gedaagde (verlading te Aalter met bestemming Rummel in Duitsland). Bij de aankomst van de aardappelen in Duitsland berichtte gedaagde aan eiseres dat de Duitse koper ze weigerde. Volgens de « Règles et Usages du Commerce International de pommes de terre » (R.U.C.I.P.) geschiedde er een hersortering en een expertise. Ingevolge de vaststellingen van de expert hield gedaagde een deel van de prijs in.

Ofschoon het een binnenlandse verkoop betrof, werpt gedaagde terecht op dat de expertise voor partijen bindend is, aangezien naar luid van de statuten van de Nationale Groepering van Aardappelverkopers van België, vereniging waartoe beide partijen behoren, de leden in hun aankoops- en verkoopvoorwaarden de R.U.C.I.P.-procedure aanvaarden, en dit blijkens een advies van de Groepering ook geldt voor binnenlandse transacties.

P.V.B.A. Gebroeders Bonami t./ P.V.B.A. Frans en Charles Binst.

Overwegende dat de vordering strekt tot de veroordeling van de verweerster tot de betaling van 14.508 F meer de gerechtelijke interesten en de kosten, saldo op verkoopprijs van aardappelen ;

Overwegende dat er geen koopcontract wordt voorgedragen ; dat er echter niet betwist wordt dat er door de eiseres P.V.B.A. Gebr. Bonami 19.500 kgr. aardappelen Record aan 250 F per 100 kgr. verkocht worden, en geleverd (verlading te Aalter met bestemming Rummel (Duitsland))

Overwegende dat de verweerster 14.508 F van de prijs heeft afgehouden en dus slechts 53.244 F - 14.508 F = 39.736 F betaalde om reden dat de aardappelen in Duitsland geweigerd werden tengevolge van een expertise van de « Union Européenne » du Commerce « de gros de pommes de terre » (= « Rucip » expertise)

Overwegende dat de verweerster voorhoudt dat de koop — verkoop gesloten was geweest volgens de « Rucip » (— Règles et Usages du Commerce International de pommes de terre) ;

— dat krachtens die principes door de verweerster dadelijk na de aankomst in Duitsland aan de eiseres bekend gemaakt werd dat de koopwaar geweigerd was geweest door de Duitse kopers en een hersortering moest gebeuren, zoals beslist door de « Rucip » deskundige ;

— dat beide partijen, lid zijnde van de « Nationale

Groepering van Aardappelhandelaars van België» aanvaard hebben hun overeenkomsten uit te voeren krachtens de voormelde «Rucip»;

— dat dienvolgens de eiseres gehouden was de regelen van de Rucip in acht te nemen en de beslissingen van de Rucip-deskundige te aanvaarden;

— dat volgens de regelen van Rucip, de koper moet verwittigd worden om zich naar de ladingsplaats te begeven en de conformiteit der goederen vast te stellen of zijn opmerkingen te laten gelden (artikel 29-1 van de Rucip);

Overwegende dat, zonder tegengesproken te worden, de verweerster voorhoudt dat zij nooit geroepen werd en dienvolgens de koopwaar niet kon «aanvaarden» in België;

Overwegende dat met reden de verweerster verklaart dat een inspectie van de Dienst van de Afzet (Ministerie van Landbouw) geen aanvaarding kan uitmaken en ook geen tegensprekelijke expertise kan vervangen;

Overwegende dat eiseres verklaart dat de verkoop niet op grond van de Rucip-principes geschiedde, vermits het koopcontract daar niet naar verwijst;

Overwegende dat beide partijen wel lid zijn van de «Nationale Groepering van Aardappelhandelaars»; — dat volgens een verklaring van de Heer L. Dever, secretaris van de nationale groepering: «de leden van deze groepering door hun aansluiting ertoe gehouden zijn — tenzij andersluidende overeenkomst — hun handelstransacties onder Rucip-voorwaarden te bepalen»;

Overwegende echter dat de eiseres voorhoudt dat er niet bewezen wordt dat die verplichting zich zou uitstrekken tot de verkopen in het binnenland, dat de bevoordelingen «Rucip» juist veronderstellen «un commerce inter-européen»; dat de koop-verkoop in kwestie een contract is geweest tussen de Belgische firma's; dat er alleen bedongen werd dat de koopwaar door de verkoper naar Duitsland zou gestuurd worden; wat de verkoopster dan ook heeft gedaan;

Overwegende dat altijd volgens de eiseres, waar de «Rucip» principes tussen de partijen dus niet van toepassing zijn, de gewone beschikkingen van de Belgische wet dienen toegepast op een «Belgische verkoop»;

Aangezien er aldus zou dienen onderzocht of, volgens de voorschriften der Belgische Wet op die koop-verkoop de goederen door de koopster «aanvaard» zijn geweest;

Overwegende dat de koopster niet kon overgaan tot de «aanvaarding» in België, vermits zij niet verwittigd werd van de datum van inlading; dat de verweerster zulks ook niet heeft gevraagd;

Overwegende dat de bewerkingen betreffende een gebeurlijke aanvaarding dus slechts konden gebeuren bij de aankomst in Duitsland;

Overwegende dat zulks dan ook geschiedde en dat de verweerster aldaar een Rucip-expertise uitlokte;

dat zij aan de eiseres (verkoopster) liet weten dat de «Rucip»-deskundige een hersortering voorschreef; dat de eiseres-verkoopster onmiddellijk antwoordde dat zij daarmee niet akkoord was en de debet-nota terugzond voor weigering;

Overwegende dat volgens de eiseres van dat ogenblik af het aan de verweerster (koopster) behoorde het nodige te doen om haar rechten te vrijwaren, namelijk een tegensprekelijke expertise uit te lokken;

Overwegende zo beweert de eiseres, dat de Rucip-expertise niet kan aangezien worden als tegensprekelijke expertise, vermits de regelen Rucip op de koop-verkoop tussen de partijen Binst en Bonami, beide Belgische firma's, niet van toepassing zijn;

Overwegende aldus dat, altijd volgens de eiseres, bij gebrek aan tegensprekelijke expertise — thans on-

mogelijk geworden vermits de goederen voortverkocht werden — de verweerster niet gerechtigd is eenzijdig de waarde van een hersortering af te houden; des te min dat de goedkeuring door de Belgische Keurdiensten zoniet de aanvaarding, dan toch een vermoeden van deugdelijkheid der koopwaar hadden verwekt;

Overwegende echter dat er diende gezocht naar de interpretatie door de Nationale Groepering van Aardappelhandelaars (waarvan de partijen lid zijn) aan de overeenkomst gegeven, t.t.z. dat er diende onderzocht of de regelen van de «Rucip» waaraan de leden van de groepering verbonden zijn, ook van toepassing zijn op alle binnenlandse transacties;

Overwegende dat de voormelde «Groepering» het volgende advies gaf:

«Art. 14 van de statuten van de Nationale Groepering van aardappelhandelaars van België luidt thans als volgt: de leden van de Nationale Groepering zullen in hun Algemene Aankoops- en Verkoopvoorwaarden de volgende clausule inlijven: «al onze handelsverrichtingen zijn onderworpen aan de handelsvoorwaarden, expertise voorschriften en scheidsrechterlijk reglement van de Intereuropese aardappelhandel in het verkort R.U.C.I.P.» alle geschillen die voortkomen uit zogezegde handelsverrichtingen zullen definitief beslecht worden door arbitrage in de voorwaarden vastgesteld door het scheidsrechterlijk reglement R.U.C.I.P.» Dit zal toelaten alle geschillen op de meest snelle en afdoende wijze door de scheidsrechterlijke sectie van de Nationale Groepering te laten beslechten;

Dit artikel van de statuten werd goedgekeurd door de algemene ledenvergadering van 23 februari 1966. Onze vroegere statuten gaven geen melding «R.U.C.I.P.».

Wij menen dus dat de uitdrukking «Règles et Usage du Commerce inter-européen des Pommes de terre» wel van toepassing is eveneens op binnenlandse transacties».

Overwegende dat uit dat advies te leiden valt dat in de huidige zaak de P.V.B.A. Bonami de procedure moet aanvaarden door de verweerster gevolgd t.t.z. dat de «Rucip» expertise voor haar bindend is en haar tegenstelbaar is;

Overwegende dat voormeld advies medegedeeld werd aan de partijen, die het hebben gelezen en er niet op hebben gereageerd;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende,

Wijst de vordering af als ongegrond;

Laat de kosten ten laste van de eiseres.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 12 januari 1967.

Voorzitter: M. Diels.

Referendaris: M. Dauwe.

Advocaten: Mrs. Dinot, Russinger en De Souter.

1. Aannemer. — Wegenaanleg. — Beding over te treffen maatregelen. — Geen beding ten behoeve van derden.

2. Aannemer. — Wegenaanleg. — Beschadiging van een hoogspanningskabel in de grond. — Onoverwinnelijke onwetendheid.

1. Het beding waarbij een gemeente die een weg laat aanleggen door een aannemer, de bedoeling heeft zich te ontlasten van alle te treffen maatregelen in verband met

het werk en zich te verzekeren tegen iedere aansprakelijkheid die zou kunnen voortvloeien uit de afwezigheid van deze onontbeerlijke maatregelen, is geen beding ten behoeve van de derde die schade ondergaan heeft ingevolge het aanbestede werk.

2. Bij de aanbesteding van wegwerken verstrekke de gemeente aan de aannemer en aan de trammaatschappij, maar niet aan de maatschappij der buurtspoorwegen een grondplan, waarop een hoogspanningskabel niet aangeduid was, al had de gemeente kennis van het bestaan van de kabel. Vervolgens kocht de trammaatschappij de kabel; zij bracht echter geen opmerkingen uit over het grondplan. Daarna, tijdens het werk, werd de kabel beschadigd.

In zulke omstandigheden treft de aannemer geen verwijt, gezien zijn onoverwinnelijke onwetendheid voortspruitend zowel uit de stilzwijgendheid als de ontoereikendheid van het door de gemeente uitgewerkte plan.

M.I.V.A. t./ P.V.B.A. Van Wellen-Kapellen

&

P.V.B.A. Van Wellen-Kapellen t./ Gemeente Deurne

Gezien de inleidende dagvaarding dd. 19-8-1964 en 4-5-1965, deze laatste strekkende tot een eis in vrijwaring en die voor een goede rechtsbedeling te voegen zijn;

Aangezien de bestanddelen der zaak uitwijzen dat op 19 mei 1962 verweerster Van Wellen zich bij de Gemeente Deurne inschreef voor zekere uit te voeren werken aan de Tweemontstraat en de Merksesesteenweg, overeenkomstig bepalingen van een bijzonder bestek en op schaal uitgewerkte plannen, die door de gemeente Deurne op 24 november 1962 goedgekeurd werden;

Aangezien de gemeente Deurne op 14 september 1962 de vergunninghoudende maatschappijen verwittigde van de uit te voeren werken, doch blijkbaar N.M.B.S. op de geplande vergadering niet uitnodigde;

Aangezien aanlegster van de gemeente Deurne op 12 oktober 1962 de grondplannen ontving en hierop geen opmerkingen uitbracht, evenmin nadat zij op 1 april 1963 van N.M.B.S. een hoogspanningskabel overkocht, waarvan het liggingsplan door ministerieel besluit van december 1924 goedgekeurd werd en waarvan dienvolgens de gemeente Deurne op de hoogte was;

Aangezien op de door de gemeente Deurne opgestelde grondplannen de aanwezigheid van deze hoogspanningskabel echter niet voorkomt;

Aangezien verweerster Van Wellen nochtans op 26 september 1962 bij Emag nog informeerde naar gebeurlijke aanwezige kabels en desaan gaande op 2 oktober 1962 voldoening bekam;

Aangezien tijdens de uitvoering der werken de door aanlegster overgenomen hoogspanningskabel op 9 augustus 1963 door verweerster Van Wellen beschadigd werd en tegenwoordige procedure uitlokte;

Aangezien aanlegsters stelling o.a. art. 13, 30 en 41 van het bestek als een beding ten behoeve van derden voorhoudt om also het tegen verweerster ingesteld verhaal juridisch te verrechtvaardigen;

Aangezien deze aangehaalde beschikkingen echter dergelijke draagwijdte missen, aangezien een essentiële voorwaarde ontbreekt; te weten, de wil, in hoofd van de gemeente, ten laste van verweerster een rechtstreeks recht te doen ontstaan ten gunste van derden (i.c. aanlegster) die schade zouden lijden ingevolge de breuk van kabels;

Aangezien vernoemde bepalingen integendeel een beding voor zich zelf uitmaken, door de gemeente Deurne bepaald, om zich te ontlasten van alle te treffen maatregelen, in verband met aan verweerster toevertrouwde

werken en om zich te verzekeren tegen iedere aansprakelijkheid die zou kunnen voortvloeien uit de afwezigheid en zelfs het verzuim van deze vereiste en onontbeerlijke voorzorgsmaatregelen (cf Flamme in R.W. 1965, 66, ol. 2089, nr. 7; J.T. 1966, 112, nr. 7);

Aangezien verweerster Van Wellen geen fout treft, getuigd op haar onoverwinnelijke onwetendheid voortspruitend zowel uit de stilzwijgendheid als uit de ontoereikendheid van de door de gemeente Deurne uitgewerkte plannen (J.T. 1966, 112 nr. 9 t/m 11; R.W. id);

Aangezien verweerster terecht — en ondanks overvloedige navraag o.a. bij aanlegster — rustig kon voortgaan op de plannen der gemeente Deurne, die als ontwerper en bouwheer zich doeltreffend te gelasten had met het verstrekken van alle nuttige en overigens ingevolge het ministerieel besluit van december 1942 in haar bezit zijnde inlichtingen over de ligging der kabels (J.T. 1966, 114, nr. 18; R.W. 1965-1966, kol. 2065/2088 nr. 18);

Aangezien de eis zoals gesteld niet gegrond is en de eis in vrijwaring zonder voorwerp is;

Om deze redenen:

de Rechtbank,
maakt melding van de toepassing van art. 2 der wet van 15 juli 1935;

Voegt de zaken A.H. nr. 45344 en 53902;

Verklaart de eis van aanlegster niet gegrond; wijst aanlegster af en veroordeelt aanlegster tot al de kosten;

Ontzegt de eis in vrijwaring en veroordeelt aanlegster in vrijwaring tot de kosten van de oproeping in vrijwaring.

POLITIËRECHTBANK TE BEVEREN-WAAS.

3 november 1966.

Rechter: M. Van Hassel.

Advokaten: Mrs. Impens en Orban.

Schade en schadeloostelling

1. Derving van een voertuig na ongeval. — Huur van een vervangingsvoertuig.

2. Aanmaning tot expertise van een bij ongeval beschadigd voertuig. — Geen onmiddellijke herstelling na verloop van de wachttijd. — Expertise met aanzienlijke vertraging. — Schade door derving van het voertuig.

1. Om de huur van een vervangingsvoertuig gedurende de hele dervingsperiode te rechtvaardigen moet de burgerlijke partij aantonen: a) dat zij nagenoeg ononderbroken, hoognodig en spoedeisend over een voertuig diende te beschikken; b) dat de schade op geen andere redelijke manier in voldoende mate kon vermeden of verminderd worden; c) dat de gebruikswijze van het vervangingsvoertuig en de huurprijs normaal en de waarde ervan ongeveer gelijk aan het beschadigde waren.

2. Wanneer aan een voertuig bij een ongeval zeer zware schade werd toegebracht en, na tijdige aanmaning, het deskundig onderzoek door de schuld van de verantwoordelijke of van zijn verzekering slechts met belangrijke vertraging plaats had, terwijl bij het onderzoek een akkoord over de schade werd bereikt, heeft het slachtoffer dat niet onmiddellijk na verloop van de in zijn aanmaning bepaalde termijn het voertuig heeft laten herstellen, gehandeld als een goed huisvader door de betwistingen te vermijden die niet denkbeeldig zijn bij een onderzoek na herstelling. De verantwoordelijke of zijn verzekeraar heeft het maar aan zichzelf te wijten dat door zijn nalatigheid de dervingsperiode langer was dan noodzakelijk.

Antonissen t./Cathoir.

Overwegende dat de burgerlijke partij ingevolge het aanbod van vrijwillige betaling door beklagde van het res-tant, haar vordering vermindert tot een bedrag van 6.000 fr. hetzij de kostprijs voor het huren van een vervangingsvoertuig voor de periode van 20 mei 1966 tot en met 11 juni 1966, meer de vergoedende en gerechtelijke intresten op dit bedrag en de kosten der aanstelling ;

Overwegend dat beklagde zich tegen deze vordering verzet, aanvoerend :

a) dat slechts drie dagen wachttijd mogen worden toegekend, volgens de heersende rechtspraak ;

b) dat deze dagen wachttijd kunnen worden vergoed door het toekennen per dag van een bedrag hoogstens gelijk aan de vergoeding berekend per dag en betaald voor het vervangingsvoertuig, hetzij 272 fr., wat voor de herstellingsduur en wachttijd samen een bedrag vertegenwoordigt van 272 fr. x (6 + 3) = 2.448 fr.

Overwegend dat teneinde de huur van een vervangingsvoertuig gedurende de ganse dervingsperiode te rechtvaardigen, burgerlijke partij zou dienen aan te tonen :

a) dat zij praktisch ononderbroken, hoognodig en spoed-eisend over een voertuig diende te beschikken ;

b) de schade op geen andere redelijke manier in vol-doende mate kon vermeden of verminderd worden ;

c) de gebruikswijze van het vervangingsvoertuig en de huurprijs normaal en de waarde en aard ervan ongeveer gelijk aan het beschadigde waren.

Overwegend dat geen dezer elementen wordt bewezen, noch aangeboden te bewijzen. Dat uit het bundel zelf alleen kan worden opgemaakt dat burgerlijke partij van be-roep « werkmán » was terwijl het ongeval gebeurde op een feestdag nl. Hemelvaartsdag.

Dat het huren van een vervangingsvoertuig aldus niet gerechtvaardigd wordt en de vordering voor zover op deze gronden gesteund dient afgewezen ;

Overwegend dat burgerlijke partij door de beschikbaarheid van haar personenauto nochtans een vaststaande scha-de heeft geleden welke gezien de aard van het voertuig bij gebreke aan andere voldoende gegevens « ex aequo et bono » kan worden bepaald op 200 fr. per dag ;

Overwegend dat burgerlijke partij haar voertuig « Volga Roover Diesel » nieuw had aangekocht op 9 maart 1966, hetzij amper 2 maanden voor het ongeval. Dat anderzijds dit voertuig zeer zware schade opliep, bij deskundig onder-zoek vastgesteld op 30.807 fr. hetzij iets minder dan een derde van de waarde van een nieuw voertuig, en buiten gebruik was ;

Dat de raadsman van burgerlijke partij, beklagde reeds aanmaande op 21 mei 1966, tweede dag na de feiten, terwijl het deskundig onderzoek slechts plaatsvond op 2 juni 1966 ;

Overwegend dat beklagde ten onrechte de burgerlijke partij verwijt niet tot de herstelling te zijn overgegaan na het verloop der drie dagen in de aanmaning vooropgesteld. De algemene verplichting voor het slachtoffer de schade zoveel mogelijk te beperken door onder andere de duur-tijd der derving zo klein mogelijk te houden brengt op zichzelf het verlies van verdere dervingsvergoeding niet mee wanneer na verloop der morastelling het voertuig niet wordt hersteld, tenzij daartoe geen voldoende ernstige re-den voorhanden zijn, in andere woorden, tenzij daardoor het slachtoffer een voldoende zware fout zou begaan, bij afwezigheid van fout in hoofde van de verantwoordelijke. (cfr. Comm. Brux. (3e. k) 3 december 1964 — Jur. Comm. Brux. 1964, blz. 363).

Indien aan een nieuw voertuig zulke zware schade, als inzake, wordt toegebracht en anderzijds na tijdige aanma-ning het deskundig onderzoek door de schuld van de ver-antwoordelijke of zijn verzekeraar, slechts met belangrijke

vertraging plaats grijpt, terwijl bij het onderzoek akkoord tussen partijen betreffende de schade wordt bereikt, heeft het slachtoffer, ver van een fout te begaan, gehandeld als een goed huisvader, door de niet denkbeeldige betwistin-gen bij een deskundig onderzoek na herstelling te voor-komen ;

Anderzijds heeft de verantwoordelijke of zijn verzeke-raar het slechts aan zichzelf te wijten zo door zijn nalatig-heid de dervingsperiode langer is dan noodzakelijk (cfr. Comm. Liege (4e. k.) 17 maart 1955 RGAR 5611)

Overwegend dat aldus de wachttijd dient bepaald op 15 dagen (van 19-5-1966 tot 2-6-1966) hetzij samen met de overeengekomen herstellingsduur (6 dagen) : 21 dagen, te vergoeden door 200 x 21 = 4.200 fr.

ARBEIDSGERECHT TE ANTWERPEN

Kamer voor Werklieden. — 7 februari 1967.

Voorzitter : M. Van de Wouwer.
Rechtskundig bijzitter : Mr. Wostyn.
Advocaat : Mr. J. Diercxsens.

Arbeidsovereenkomst (Handarbeiders). — Gewaarborgd weekloon. — Loon van de begonnen dag.

Sedert 8 februari 1965 is eiser wegens dezelfde ziekte arbeidsongeschikt. Bij het begin van zijn ziekte ontving hij het gewaarborgd weekloon. Op 23 augustus 1965 kwam hij twee uren werken, en op 11 oktober 1965 anderhalf uur. Hij vordert het loon van 23 augustus en het gewaarborgd weekloon van 11 oktober af.

Het recht op gewaarborgd weekloon heeft hij uitgeput, aangezien hij manifest steeds arbeidsongeschikt is gebleven ; de vruchteloze pogingen om het werk te her-vatten volstaan niet om van een nieuwe ongeschiktheid gewag te maken.

Hij heeft ook geen recht op het loon van de begonnen arbeidsdag van 23 augustus, aangezien hij zich toen niet heeft aangeboden « geschikt om te werken ».

Van den Bergh t./ Ondernemingen Blondé & Vansteenbeeck.

Overwegende dat aanlegger als arbeider in dienst is van verweerster ;

Overwegende dat vaststaat dat aanlegger werkonbe-kwaam werd wegens ziekte op 8 februari 1965 tot 23 augustus 1965 waarop hij gedurende 2 uren het werk hernam en verder ziek bleef tot 11 oktober 1965, waarop hij gedurende 1½ uur poogde het werk te hernemen, doch het werk diende te staken en thans nog steeds werkonbekwaam is wegens ziekte ;

dat eveneens vaststaat dat de ganse duur van de werk-onbekwaamheid van aanlegger aan één en dezelfde ziekte-oorzaak te wijten is ;

Overwegende dat verweerster het gewaarborgd week-loon bij de ingang van de ziekte van aanlegger, namelijk de eerste zeven dagen volgend op 8 februari 1965 heeft betaald ;

Overwegende dat verweerster betwist het gevorderde loon voor 23 augustus 1965 bij toepassing van art. 12 van de wet op de arbeidsovereenkomst der werklieden ver-schuldigd te zijn en tevens aanvoert dat aanlegger geen aanspraak kan maken op de betaling van het gewaar-borgd weekloon van 11 oktober 1965 af, dat gevorderd wordt bij toepassing van art. 29 van voornoemde wet-telijke beschikkingen ;

Overwegende dat het doel van de wetgeving, waarbij aan de arbeider zijn weekloon wordt gewaarborgd, er

in bestaat te vermijden dat hij van dag tot dag zou beroofd worden van inkomsten waarop hij normaal mocht rekenen, zoals bijvoorbeeld ingeval van ziekte;

dat derhalve in casu aanlegger het recht hem toegekend bij art. 29 van de wetgeving terzake heeft uitgeput door het gewaarborgd weekloon te ontvangen bij aanvang van zijn ziekte op 8 februari 1965;

dat immers aanlegger nooit opnieuw arbeidsongeschikt is geworden door ziekte vermits hij manifest steeds werkonbekwaam is gebleven en zulks nog is ingevolge dezelfde ziekte ontstaan op 8 februari 1965;

Overwegende dat een werkherleving van respectievelijk 2 uren en 1½ uur niet volstaat om van een nieuwe arbeidsongeschiktheid gewag te maken;

dat het feit dat de medische adviseurs van zijn mutualiteit blijkbaar ten onrechte aanlegger tot een werkherleving hebben verplicht, niet tegen de werkgevers kan ingeroepen worden en deze niet hoeft in te staan voor de vergissingen van deze adviseurs wanneer zij zoals in casu een arbeidsongeschikte naar het werk verwijzen;

Overwegende dat om dezelfde redenen het gevorderde loon voor de begonnen arbeidsdag van 23 augustus 1965 evenmin kan toegekend worden;

dat art. 12 immers voorziet dat de arbeider zich dient aan te bieden « geschikt om te werken »;

dat aanlegger na ziek te zijn geweest sinds 8 februari 1965 slechts gedurende twee uren het werk te hernemen op 23 augustus 1965 waarna hij de werf verliet tot zijn tweede vruchteloze poging op 11 oktober 1965 waarna hij maanden arbeidsongeschikt bleef en nog is;

dat derhalve aanlegger niet in de voorwaarden verkeert om aanspraak te kunnen maken op het loon van 23 augustus 1965;

Om deze redenen:

De Werkrechtersraad van Antwerpen, Kamer voor Werklieden, alle andere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart de eis ontvankelijk doch ongegrond, wijst dienvolgens aanlegger ervan af en verwijst hem in de kosten.

VASTE COMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT

Plenaire vergadering van 19 januari 1967.

Voorzitter: M. Renard.

Secretarissen: M. De Groeve en M. Feron.

Advocaat: Mr. M. Denys.

1. Gebruik der Talen in Bestuurszaken. — Commissie tot Bescherming van de Maatschappij. — Uitvoeringsdienst.
2. Gebruik der Talen in Bestuurszaken. — Uitvoeringsdienst te Brussel-hoofdstad. — Gebruik van de Taal van de belanghebbende particulier. — Gebruik van een andere taal. — Gevolgen.
3. Gebruik der Talen in bestuurszaken. — Instituut voor Sociaal Verweer te Doornik. — Uitvoeringsdienst met zetel buiten Brussel-hoofdstad en waarvan de werking het ganse land bestrijkt. — Kennis van de tweede taal vereist vanwege de geneesheren en de bewakers. — Afwezigheid van deze kennis. — Gevolgen.

1. De Commissie tot bescherming van de maatschappij, gehecht aan de gevangenis te Vorst-Brussel is een uitvoeringsdienst in de zin van artikel 44 van de samengevatte wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken.

2. De uitvoeringsdiensten met zetel in Brussel-Hoofdstad

stellen krachtens artikel 42 van de samengevatte wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, de akten, getuigenschappen, verklaringen, machtigingen en vergunningen in die van de drie talen waarvan de belanghebbende particulier het gebruik vraagt. Zelfs indien de Commissie tot bescherming van de Maatschappij een lichaam zou zijn van de rechterlijke macht, naar luid van artikel 1, § 1-40 van de samengevatte wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, dan nog vallen haar administratieve handelingen onder de toepassing van de samengevatte wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken. De beslissing gesteld in een andere taal dan deze waarvan het gebruik door de particulier werd gevraagd, is strijdig met de samengevatte wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken.

3. Het instituut voor sociaal verweer te Doornik is een uitvoeringsdienst met zetel buiten Brussel-Hoofdstad en waarvan de werking het ganse land bestrijkt. De personeelsleden ervan die omgang hebben met het publiek moeten een voldoende of elementaire kennis van de tweede taal bezitten, naargelang zij tot de eerste of de volgende klassen behoren. De geneesheren behoren tot de eerste klasse en moeten een voldoende kennis van de tweede taal bezitten; de bewakers behoren tot de volgende klassen en moeten een elementaire kennis van de tweede taal bezitten. Het fungeren van geneesheren en bewakers in het Instituut voor Sociaal Verweer te Doornik die geen voldoende, respectievelijk elementaire kennis van het Nederlands hebben is in strijd met de bepalingen van artikel 46 § 5 van de samengevatte wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken.

O. t./ Belgische Staat (Minister van Justitie en Minister van Volksgezondheid).

Gelet op het verzoek, op 30 november 1966 ingediend, (dossier nr. 1180) waarbij het feit wordt aangeklaagd dat de heer O., bij beslissing van 22 oktober 1964 van de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij voor een duur van drie maand naar het Instituut van Sociaal Verweer te Doornik werd gestuurd en dat hij in dit Instituut uitsluitend onderzocht en behandeld werd door eentalig Franssprekende geneesheren en bewakers; dat verzoeker de V.C.T. verzoekt de nietigverklaring van de aangeklaagde beslissing en haar uitvoeringsmaatregelen te vorderen;

Gelet op de artt. 60, par. 1 en 61, par. 5 en par. 6 van de op 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (S.T.W.);

Overwegende dat uit het dossier blijkt dat de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij, met zetel in de gevangenis van Vorst-Brussel, Verbindingslaan 6, op 22 oktober 1964 het geval van O. heeft onderzocht; dat deze Commissie als volgt besliste: «Revoir dans 3 mois - Tournai»; dat deze beslissing in het Frans was gesteld zij het dan ook op een Nederlandstalig formulier;

Overwegende dat, blijkens de inlichtingen verstrekt door de bevoegde diensten van het Ministerie van Justitie, de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij een lichaam is dat bij de gevangenis van Vorst-Brussel een uitvoeringsdienst is in de zin van art. 44 van de S.W.T.;

Overwegende dat de uitvoeringsdiensten met zetel in Brussel-Hoofdstad, krachtens art. 42 van de S.W.T., de akten, getuigenschappen, verklaringen, machtigingen en vergunningen stellen in die van de drie talen waarvan de belanghebbende particulier het gebruik vraagt; dat de beslissing van de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij als een akte moet worden aangezien en

dan ook in het Nederlands diende te worden gesteld aangezien de betrokken particulier, de heer O., te Antwerpen gevestigd is en derhalve mag worden aanvaard dat hij de Nederlandse taal gebruikte; dat zulks tevens blijkt uit het feit dat het formulier waarop de beslissing werd gesteld eentalig Nederlands is met inbegrip van al de gegevens die er betreffende de belanghebbende zijn op aangebracht uitgezonderd de eigenlijke beslissing die in het Frans is gesteld;

Overwegende dat de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij, zelfs wanneer zij een lichaam van de rechterlijke macht zou zijn, naar luid van art. 1, par. 1-4° van de S.W.T., voor haar administratieve handelingen onder de toepassing van de S.W.T. valt; dat haar beslissing van 22 oktober 1964 dan ook op een Nederlandstalig formulier in het Nederlands moest worden gesteld;

Overwegende tenslotte dat de in het Frans gestelde beslissing strijdig is met de bepalingen van art. 42 van de S.W.T.;

Overwegende voorts dat het Instituut voor Sociaal Verweer te Doornik een uitvoeringsdienst is met zetel buiten Brussel-Hoofdstad en waarvan de werkring het ganse land bestrijkt (cfr. aanvullend verslag Saint-Remy — Kamer van Volksvertegenwoordigers — doc. 331 (1961-1962) - nr. 35 - blz. 32); dat deze dienst derhalve onder de toepassing van art. 46 van de S.W.T. valt;

Overwegende dat, luidens voornoemd art. 46, par. 5, de personeelsleden die omgang hebben met het publiek een voldoende of elementaire kennis van de tweede taal moeten bezitten, naargelang zij tot de eerste of de volgende klassen behoren;

Overwegende dat de geneesheren en de bewakers omgang hebben met het publiek o.m. met de geïnterneerden;

Overwegende dat de geneesheren tot de eerste klasse (categorie) van de administratieve hiërarchie behoren en dat zij derhalve een voldoende kennis van de tweede taal, in casu het Nederlands, moeten hebben;

Overwegende dat uit de verklaringen van de belanghebbende, de heer O., blijkt dat « hij te Doornik slechts werd onderzocht en behandeld door eentalig Franssprekende geneesheren en bewakers; dat hem dientengevolge behandelingen werden toegediend die slechts voor weerspannigen bedoeld waren en dat de geneesheer-psychiater die zich met hem niet in het Nederlands kon onderhouden, hieruit heeft afgeleid dat klager niet openhartig en in zich zelf gekeerd was;

Overwegende dat het fungeren van geneesheren en bewakers in het Instituut voor Sociaal Verweer te Doornik die geen voldoende resp. elementaire kennis van het Nederlands hebben, in strijd is met de bepalingen van art. 46, par. 5 van de S.W.T.;

Besluit als volgt te adviseren:

Artikel 1: De in het Frans gestelde beslissing van 22 oktober 1964 van de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij, met zetel in de gevangenis van Vorst-Brussel, betreffende de heer O. is strijdig met de bepalingen van art. 42 van de S.W.T.

Artikel 2: Het fungeren van geneesheren en bewakers in het Instituut voor Sociaal Verweer te Doornik die geen voldoende resp. elementaire kennis van het Nederlands hebben is strijdig met de bepalingen van art. 46, par. 5 van de S.W.T.

Artikel 3: Op grond van art. 61, § 4, 3de lid, verzoekt de Vaste Commissie voor Taaltoezicht de Minister van Justitie de nietigheid vast te stellen van de beslissing betreffende de heer O. waarvan sprake in art. 1 van dit advies.

Artikel 4: Op grond van art. 61, § 4, 3de lid, ver-

zoekt de Vaste Commissie voor Taaltoezicht de Minister van Volksgezondheid de nietigheid vast te stellen van de geschreven administratieve handelingen t.a.v. de heer O. gesteld door de geneesheren en bewakers waarvan sprake in art. 2 van dit advies.

Artikel 5: Afschrift van dit advies zal worden genotificeerd aan verzoeker alsmede aan de Minister van Justitie en de Minister van Volksgezondheid om te handelen als naar recht.

COMMISSIE VAN BEROEP Z.I.V.

2° Nederlandstalige Kamer. — 1 maart 1966.

Voorzitter: M. Vervloet.

Secretaris-verslaggever: M. Girardin.

Sociale verzekeringen. — Verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering. — Procedure. — Gelijktijdig derden-verzet en hoger beroep tegen beslissing van klachtencommissie. — Geen uitspraak mogelijk alvorens over het derden-verzet is beslist.

Wanneer tegen een beslissing van de klachtencommissie terzelfdertijd derden-verzet (door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) en hoger beroep wordt aangetekend, kan over het hoger beroep geen uitspraak worden gedaan alvorens over het derden-verzet ten gronde is beslist.

N.V.O.M. t/ A.

Overwegende dat het hoger beroep van oorspronkelijke eiser voldoet aan de voorwaarden van ontvankelijkheid, gesteld bij artikel 284 van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Overwegende dat de Klachtencommissie het inleidend beroepsschrift ontvankelijk doch ongegrond verklaarde en de vordering afwees;

Overwegende dat oorspronkelijk eiser in het hoger beroep aanvoert dat de bepalingen van artikel 106 der wet van 9 augustus 1963 niet van toepassing zijn daar de uitkeringen gebeurden ingevolge bedrieglijke handelingen vanwege oorspronkelijke verzoeker, dat er reden toe bestaat het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering in de zaak te roepen;

Overwegende dat oorspronkelijke eiser om deze redenen de Commissie van Beroep verzoekt de beslissing der Klachtencommissie te vernietigen en het nodige te doen opdat een uitvoerbare titel voor de terugvordering worde bekomen;

Overwegende dat de secretaris-verslaggever der Klachtencommissie van Hasselt slechts op 10 februari 1966 aan de Commissie van Beroep mededeling gaf van een akte van derden-verzet, reeds ingediend door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering op 6 januari 1966;

Overwegende dat oorspronkelijke eiser, na kennis te hebben genomen van het derden-verzet, met akte de dato 14 februari 1966 aan de Commissie van Beroep het volgende mededeelde:

— dat het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering, vertegenwoordigd door de heer Delhuvence, zijn Administrateur-generaal, overeenkomstig de bepalingen van artikel 297 van het koninklijk besluit van 4 november 1963, bij aangetekend schrijven de dato 6 januari 1966, derden-verzet heeft gedaan tegen de beslissing van de Klachtencommissie te Hasselt in bovenvernoemde zaak;

— dat dit derden-verzet er namelijk toe strekt ons verzekeringsorganisme — eisende partij in het inleidend be-

roepschrift — in het bezit te stellen van een uitvoerbare titel ten bedrage van 16.138 fr., bedrag dat ten onrechte aan de verweerder werd verstrekt;

— dat in zover dit derden-verzet ontvankelijk en gegrond wordt verklaard door de Klachtencommissie van Hasselt, aldus onze oorspronkelijke rechten gevrijwaard zijn en wij alsdan onverwijld kunnen overgaan tot de terugvordering van de door de Dienst voor Administratieve Controle vastgestelde onrechtmatige betaling;

— dat ons organisme zodoende ontsnapt aan de toepassing van de sanctie voorzien bij artikel 254, 6° van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Overwegende dat oorspronkelijke eiser om deze redenen de Commissie van Beroep verzoekt, in toepassing van artikel 298 van het koninklijk besluit van 4 november 1963 uitspraak te doen over zijn afstand van het hoger beroep, ongelet zijn verdere rechten;

Overwegende dat de vordering van oorspronkelijke eiser strekt tot het bekomen van een uitvoerbare titel voor de terugvordering van een bepaalde som die ten onrechte aan oorspronkelijk verweerder zou uitbetaald zijn;

Overwegende dat oorspronkelijke eiser, ingevolge het derden-verzet afstand doet van het hoger beroep doch tevens voorbehoud maakt voor wat betreft zijn verdere rechten;

Overwegende dat artikel 298 van het koninklijk besluit van « november 1963 bepaalt: « Ingeval van beroep of van het hoger beroep wordt afgezien, doet de Commissie uitspraak over de afstand »;

Overwegende dat de Commissie van Beroep derhalve uitspraak zou dienen te doen over de afstand van het hoger beroep doch dat zij niet bevoegd is om uitspraak te doen over de rechten die oorspronkelijk eiser al dan niet zal behouden na de beslissing die door de Klachtencommissie van Hasselt zal genomen worden op het derden-verzet;

Overwegende nochtans dat uit de akte van 14 februari 1966 blijkt dat oorspronkelijke eiser niet wenst dat de zaak in hoger beroep zal behandeld worden vooraleer de Klachtencommissie van Hasselt ten gronde zal beslist hebben op het derden-verzet;

Overwegende dat de zaak derhalve dient geschrapt te worden;

Overwegende daarenboven dat de zaak dient te worden teruggezonden naar de Klachtencommissie van Hasselt voor onderzoek van het derden-verzet;

Gelet op artikel 51 der wet van 14 februari 1961, artikel 100 der wet van 9 augustus 1963 en de artikelen 257 tot 306 van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Om deze redenen:

beslist: dat de zaak wordt geschrapt;

dat de bundel wordt teruggezonden naar de Klachtencommissie van Hasselt voor verder onderzoek ingevolge het derden-verzet.

EUROPEES RECHT

Naar een volledig vrij verkeer van Werknemers

Op 5 april 1967 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan een voorstel voor een verordening met betrekking tot het vrij verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap en een voorstel voor een richtlijn inzake de opheffing van de beperkingen van de verplaatsing en het verblijf van de werknemers van de lid-staten en van hun familie binnen de Gemeenschap; beide voorstellen werden bij de Raad van Ministers ingediend.

Met het oog op de versnelde invoering van de douane-unie hebben de nieuwe voorstellen van de Commissie ten doel het verkeer van werknemers met ingang van 1 juli 1968 volledig vrij te maken, ten einde zo de gelijktijdige verwezenlijking van de essentiële grondslagen van de Gemeenschap te waarborgen.

De nieuwe teksten zouden met ingang van genoemde datum in de plaats moeten komen van Verordening Nr. 38/64 en bijbehorende richtlijn.

In overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag zou de Raad op deze wijze geleidelijk het vrije verkeer van werknemers tot stand gebracht hebben. De eerste etappe van de vrijmaking van het verkeer van arbeidskrachten binnen de Gemeenschap werd ingezet met Verordening Nr. 15, welke door de Raad op 16 augustus 1961 werd vastgesteld en die van 1 september 1961 tot 30 april 1964 van kracht was. De tweede etappe, waarvoor op 25 maart 1964 door de Raad Verordening Nr. 38/64 werd vastgesteld, begon op 1 mei 1964 en is nog steeds lopende.

De nieuwe bepalingen welke door de Commissie aan de Raad werden voorgesteld moeten het sluitstuk vormen van deze rechtsregeling door de laatste nog bestaande vormen van discriminatie op te heffen en door voorzieningen te treffen die een doelmatiger en sneller bemiddeling en compensatie tussen vraag en aanbod verzeke-

ren. De voornaamste bepalingen en de belangrijkste verbeteringen welke door de ontwerp-verordening in de huidige regeling worden aangebracht hebben eerst en vooral betrekking op de definitieve en volledige afschaffing van de «nationale voorrang» — dat wil zeggen de bevoorrechte positie van de nationale werknemers in vergelijking met de onderdanen van de andere lid-staten — bij de toegang tot een betrekking. Bij Verordening Nr. 38/64 werd deze voorrang reeds in beginsel afgeschaft, doch een ontsnappingsclausule liet elke lid-staat de mogelijkheid deze voorrang in gebieden of beroepen, waarin een overschot aan arbeidskrachten werd vastgesteld, tijdelijk te herstellen. De nieuwe bepalingen sluiten deze mogelijkheid uit; nu overigens ook de arbeidsvergunning zal worden afgeschaft zullen voortaan de onderdanen van de andere lid-staten op dezelfde voorwaarden als de nationale werknemers kunnen ingaan op een openstaande aanbieding van werk.

Deze gelijke behandeling tussen nationale werknemers en onderdanen van de lid-staten vindt men terug op alle terreinen, die rechtstreeks of onrechtstreeks van invloed zijn op de vervulling van een betrekking.

Zo komt de voorwaarde gedurende drie jaar in de onderneming werkzaam te zijn geweest alvorens men het recht verkrijgt zich verkiesbaar te stellen voor de vertegenwoordigende organen van werknemers in de onderneming te vervallen, evenals de voorwaarde voor gezinshereniging dat men over een normale woning moet beschikken; beide voorwaarden worden in de huidige regeling nog wel gesteld. Volgens de ontwerp-verordening zijn de werknemers die onderdanen zijn van een van de lid-staten onderworpen aan hetzelfde fiscale stelsel en genieten zij dezelfde sociale voordelen als de nationale werknemers, wanneer toekenning daarvan afhangt van

het verrichten van arbeid in loondienst of van de toestand van de familie.

Juridisch gezien heeft Verordening Nr. 38/64 het vraagstuk van de « communautaire voorrang » bij de toegang tot een betrekking reeds opgelost, door aan de werknemers afkomstig uit een van de lid-staten in een andere lid-staat dezelfde behandeling en derhalve dezelfde voorrang toe te kennen als die waarvoor de nationale werknemers in dit land in aanmerking komen.

De nieuwe voorstellen ter zake grijpen terug naar de rechtsregeling in Verordening Nr. 38/64 en beogen een voldoende soepele toepassing van deze regeling. Daarmee wil men enerzijds bereiken dat de goede gang van zaken van de ondernemingen niet wordt verstoord en anderzijds bewerkstelligen dat elke werknemer die een betrekking in een andere lid-staat wenst te vervullen en zich hiertoe wendt tot de instanties voor het tot elkaar brengen en de compensatie van vraag en aanbod er van verzekerd kan zijn, dat zijn sollicitatie op dezelfde wijze aan de werkgevers zal worden voorgelegd als die van de nationale werkzoekenden, alvorens de aanbiedingen van werk van deze werkgevers aan derde landen worden medegedeeld.

Hiertoe werd een aanzienlijke verbetering gebracht in de informatie en samenwerking tussen de overheidsdiensten in de lid-staten, welke steeds voorwaarde is voor elke activiteit op het terrein van de bemiddeling tussen vraag en aanbod en de compensatie. Voor het Europees Coördinatiebureau, het instrument van de Commissie voor de vervulling van haar coördinerende taak, werden de bepalingen van de huidige Verordening zonder meer overgenomen, omdat de Commissie van mening was dat deze bepalingen voldoende ruimte en speling laten om het Bureau in staat te stellen ook in de toekomst doelmatig zijn bijdrage te leveren tot het vlot verloop van de compensatie.

Hoewel ter uitvoering van het beginsel van non-discriminatie de voorrang van de nationale arbeidsmarkt werd afgeschaft, wordt in de nieuwe voorstellen overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag rekening gehouden met de maatregelen, welke genomen moeten kunnen worden bij ernstige gevaren voor de levensstandaard en de werkgelegenheid. Op verzoek van één van de lid-staten zal dan ook de Commissie zich in een advies moeten uitspreken over de in een bepaald gebied of beroep ontstane situatie en wanneer aldus het bestaan van ernstige gevaren is vastgesteld zullen de diensten voor arbeidsvoorziening van de lid-staten en het Europees Coördinatiebureau de nodige voorlichtingsmaatregelen moeten nemen, opdat de werknemers zich niet op betrekking in bedoeld gebied of beroep oriënteren.

Er is weinig verschil tussen de ontwerp-richtlijn en de op het ogenblik van kracht zijnde richtlijn.

De enkele wijzigingen die werden voorgesteld werden ingegeven door het streven naar harmonisatie van de bepalingen van de richtlijn met de bepalingen van de nieuwe ontwerp-verordening en in het algemeen met de geest van het volledig vrije verkeer van werknemers, zoals dat in de loop van de slotfase tot stand zal komen. Enkele van de belangrijkste veranderingen zijn, dat het verblijfsdocument voortaan « identiteitskaart voor onderdanen van een lid-staat van de EEG » zal heten en dat de uiterlijke vormgeving van dit document in de zes lid-staten wordt geharmoniseerd. Deze identiteitskaarten zullen kosteloos of tegen betaling van een bedrag, dat niet meer mag zijn dan de rechten en heffingen die voor de afgifte van identiteitskaarten van de eigen onderdanen worden gevraagd, worden afgegeven.

Bijlage

Het verkeer van werknemers uit de lid-staten binnen

de Gemeenschap sedert de inwerkingtreding van de communautaire voorschriften met betrekking tot het vrij verkeer van werknemers.

(Voor de eerste maal aan binnen de Gemeenschap migrerende werknemers uit de lid-staten afgegeven arbeidsvergunningen.)

Jaar	EEG	waarvan Italië
1961	292.494	233.249
1962	281.549	221.173
1963	231.701	177.572
1964	240.390	180.137
1965	317.927	254.185
1966	260.619	216.357
Jaarlijks gemiddelde 1961-1966 :	270.600	213.700

BOEKBESPREKING

Actuele Problemen van Sociaal Recht., Informatiecyclus 1965-1966 (Katholieke Universiteit te Leuven, Faculteit der Rechtsgeleerdheid). — Antwerpen, Standaard Wetenschappelijke uitgeverij, 1966, 288 p.

De grote moeilijkheid die zich voordoet bij de behandeling van het Sociaal Recht is de voortdurende verandering waaraan deze stof onderhevig is.

Deze omstandigheid is uitermate hinderlijk zowel voor de praktijk van dit recht als voor de wetenschappelijke studie ervan. Het is dus van het grootste belang dat nu en dan een mijlpaal zou geplaatst worden opdat men zich nauwkeurig rekenschap zou kunnen geven van de juiste toestand van het sociaal recht op deze dag.

Dergelijke mijlpaal werd geplaatst door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid bij de Katholieke Universiteit te Leuven, wanneer in de loop van het academiejaar 1965-1966 een informatiecyclus werd ingericht gewijd aan « Actuele Problemen van Sociaal Recht ». Een reeks van 16 specialisten hebben tijdens deze cyclus voordrachten gehouden over allerlei actuele vraagstukken die zich in het sociaal recht voordoen en zij hebben zich beijverd om ons een preciese synthese te geven van de heden ten dage geldende oplossingen betreffende allerlei kwesties die in het midden staan van de algemene belangstelling.

De verzameling die ons hier geboden wordt bevat niet alleen een overvloed van wetenswaardigheden, doch trekt tevens grote lijnen in de sociaal-rechtelijke evolutie en maakt duidelijk en begrijpelijk wat dikwijls voor de juristen die op dit gebied geen specialist zijn, duister en ingewikkeld voorkomt.

Al de verhandelingen die hier verzameld werden munten uit door klaarheid en zakelijkheid.

Naast de verschillende onderwerpen die behandeld werden en waarvan wij enkel hierna een opsomming kunnen geven, vestigen wij vooral de aandacht op de 2 laatste voordrachten, respectievelijk van Prof. R. Houben, en van Dr. G.M.J. Veldkamp, Minister van Sociale zaken en Volksgezondheid van Nederland, die ons een treffende samenvatting geven van de tendensen in het Belgisch en Nederlands sociaal recht.

Ziehier dan de lijst van de onderwerpen die in de informatie cyclus voorkomen: R. Blanpain, Arbeidsrecht en vastheid van betrekking. — J. Steyaert, De schorsing en de beëindiging van de arbeidsovereenkomst. — R. Blanpain, Vastheid van betrekking en arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur, bepaalde onderneming, vervanging. — G. De Broeck, De wet op de arbeidsreglementen. — J. Steyaert, Stabiliteit van betrekking en bescherming van afgevaardigden. — J. Petit, De nieuwe wetten op de arbeidsduur en de zondagsrust. — G. De Broeck, De bescherming van het loon der werknemers. — Leen W.,

Sommige aspecten van de evolutie van het toepassingsgebied van het Sociaal Zekerheidsrecht. — R. Dillemans. — De nieuwe wetgeving inzake ziekteverzekering. — O. De Leye, Recente wetgeving en rechtspraak in verband met ongevallen op de weg van het werk. — W. Leen., Sociale rechtsgeschiedenissen. — Vandamme J., Algemeen overzicht van de pensioenwetgeving in België. — R. Masyn, De gemengde loopbanen in de pensioenregeling. — A. Lavens, Problemen van sociale verzekeringen voor zelfstandigen. — R. Houben, Tendensen in het Belgische sociale recht. — Dr. G.M.J., Veldkamp., Tendensen in het Nederlandse sociale recht. R.V.

BALIELEVEN

Jonge Balie Hasselt.

Zoals vorig jaar heeft de Jonge Balie van Hasselt weerom een belangrijk werkjaar afgesloten. Er werden Conferenties gewijd aan vrij uiteenlopende onderwerpen, zoals de belegging van voogdijkapitalen (dr. jur. Leclercq), alcoholisme en criminaliteit (Prof. Van de Voorde), het Aggiornamento van de Advokatuur (Mr. J. Chabert) en het huidige wel en wee van Limburg (dr. Jur. A. Croux).

Benevens de spannende voetbalwedstrijd tegen de confraters en magistraten van Tongeren wordt het werkjaar afgesloten met het traditioneel St-Yvo-banket waarop ook de dames aanwezig zijn.

Het bestuur zal sthans in nieuwe handen overgedragen worden en het lijdt geen twijfel dat op de ingeslagen weg zal worden voortgegaan.

Mr. J. Bourbroux,
uittreidend voorzitter.

MEDEDELINGEN

CREDOC — Belangrijk bericht.

« De volgende stap bij de oprichting van het centrum voor rechtsdokumentatie bestaat in het opstellen van een « lexicon » van sleutelwoorden.

Het basis lexicon zal ontstaan uit de indexerings op bijzondere fiches van de artikels van het burgerlijk wetboek.

Dit werk zal enkel tot een goed einde kunnen gebracht worden op korte tijd indien een tamelijk groot aantal juristen bereid zijn er aan mee te werken en er enkele uren van hun tijd voor over hebben.

De indexerings door middel van sleutelwoorden gebeurt volgens een bijzondere techniek die wat uitleg vergt. In dit verband organiseert CREDOC een bijeenkomst die zal geleid worden door ir. Vallet uit Parijs.

CREDOC vraagt dringend al diegenen die bereid zijn mede te werken voor de verwezenlijking, of die, ruimer, belang stellen in de vraag, aanwezig te willen zijn op deze vergadering, die zal plaats hebben op maandag 22 mei te 14.30 u. in de zetel van het Koninklijk Verbond van Notarissen, Kleine Noordstraat 1 (bij het Madouplein) te Brussel 1. »

Katholieke Universiteit te Leuven.

De Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Katholieke Universiteit te Leuven deelt mede dat Professor Baron A. de Vleeschauwer een afscheidcollege « Algemene beschouwingen over het Handelsrecht » zal doceren op dinsdag 30 mei 1967 te 10 u., in het College De Valk, Tiense straat 41 te Leuven.

Alle belangstellenden, inzonderheid de talrijke oudstudenten van Professor A. de Vleeschauwer, worden van harte uitgenodigd tot het bijwonen van dit afscheidscollège.

ERRATUM

Het in nummer 37 van het Rechtskundig Weekblad (kol. 1824) opgenomen vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen dd. 17 maart 1966 werd gedeeltelijk hervormd door arrest 8 juni 1966 van de 6e Kamer van het Hof van Brussel, gepubliceerd in het nummer 24, kol. 1181, van 12 februari. Het is aan een materiële vergissing te wijten dat het vonnis der Rechtbank van Antwerpen niet gelijkijdig met het arrest verschenen is.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht : jg. 1967 - nr. 4:

Deweerd Y., Boekbespreking. — Gemeente. — Onderwyzend personeel. — Gemeentepersoneel. — Stedebouw. — Taxis. — Telling. — Staatstoelagen. — Verkeer.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift : jg. 1967 - nr. 9:

A.T., CREDOC : Het recht in een elektronisch brein.

Nederlands Juristenblad : jg. 1967 - nr. 19:

Van Bemmelen J.M., Snelheidswedstrijd en dood door schuld. — Van Walsum, G.E., De gekozen burgemeester II (slot). — Van Hoogstraten M.H., Mevrouw L.C. Schönfeld-Polano, 28 maart 1967. — Van Berkhout A., Een voorbeeld. — Van Nes J., Huwelijktussenkomst. — Lange-meijer G.E., Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap. — Van der Esch J., Dr. Jur. H. Heine. — De Hartogh S.L.F., Krankzinnigheid als echtscheidingsgrond. — Polak J.M., Vlaamse Juristenvereniging.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : jg. 1967 - nr. 4951:

Vermeyden J., De aanstaande herziening van de Berner Conventie en de Ontwikkelingslanden (II).

Sociaal-Economische Wetgeving : jg. 1967 - nr. 3:

Kooijmans P.H., De richtlijn van het Europese Gemeenschapsrecht. Karakter, functie en rechtsgevolg. — Chevallier R.M., Schéma du « Co-rapport ».

Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis : jg. 1967 - nr. 1:

Aboucaya C., Les applications de la donatio mortis causa dans les pays de droit écrit et des coutumes du XVIIe siècle aux ordonnances du Chancelier Daguesseau. — Maffei Domenico, Il giudice testimone e una Quastio di Jacques de Revigny. — Thomas J.A.C., Marginalia on Certum pretium. — Vogt H., Miscellanea ad Senatus Consultum Velleianum, Kritische Bemerkungen zu Dieter Medicus, Zur Geschichte des Senatus Consultum Velleianum. — Trojé H.E., Bemerkungen zur Bibliotheca realis juridica von Lipenius.

Journal des Tribunaux : jg. 1967 - nr. 4575:

Bruyneel A., L'effet des reconnaissances successives sur le nom de l'enfant naturel.

Revue de Droit intellectuel, l'Ingénieur-Conseil : jg. 1967 - nr. 11:

Eeckman P., Rapports entre la protection des marques et la concurrence déloyale au regard de la Convention d'Union de Paris.

Recueil de Jurisprudence du Droit Administratif et du Conseil d'Etat : jg. 1966 - nr. 4:

Schijns M.S.P., Du caractère expropriable de la pêche dans les cours d'eau non navigables. — Rechtspraak.

Recueil Dalloz Sirey (Parijs) : jg. 1967 - nr. 19:

Debbasch Ch., Déclin du contentieux administratif ?